Providentia

ÅRSREDOVISNING 1987

Förvaltnings AB
Providentia

Postadress: Box 16174, S-103 24 STOCKHOLM
Besöksadress: Arsenalsgatan 8C
Telefon: 08/23 37 90
Telex: 17990 INVEST S

Innehåll

1987 i korthet ____ 3
Providentiaaktien ____ 4
Tio år i sammandrag ____ 8
Ägarfilosofi ____ 9
En industriell renässans behövs ____ 11
Konjunktur- och börsöversikt ____ 12
Aktieförvaltning ____ 16
Värdepappershandel ____ 20
Finansverksamhet ____ 22
Övrig verksamhet ____ 25
Förvaltningsberättelse ____ 27
Moderbolagets resultaträkning ____ 28
Moderbolagets balansräkning ____ 29
Gruppens resultaträkning ____ 30
Gruppens balansräkning ____ 31
Finansieringsanalyser ____ 32
Börsportföljens profil ____ 33
Aktier ____ 34
Bokslutskommentarer ____ 36
Revisionsberättelse ____ 37
Juridisk struktur ____ 38
Styrelse och VD i dotter- och intressebolag 39
Styrelse och revisorer ____ 41

Foto: Stig-Göran Nilsson har tagit industribilderna från STORA, ASEA, Saab-Scania och Astra.
Styrelsen är fotograferad av Claes Löfgren.

Omslag: Rune Söderqvist
Produktion: KREAB, Kreativ Information AB
Tryck: Resta Grafiska, Örebro 1988

Bolagsstämma

Ordinarie bolagsstämma hålles tisdagen den 3 maj 1988 kl. 17.30 i Skandinaviska Enskilda Banken, Kungsträdgårdsgatan 8, Stockholm.

För att äga rätt till deltagande i förhandlingarna på stämman skall aktieägare dels vara införd i den av Värdepapperscentralen VPC AB förda aktieboken senast fredagen den 22 april 1988, dels anmäla sig senast torsdagen den 28 april 1988 kl. 15.00 till styrelsen under adress:
Förvaltnings AB Providentia,
Box 16174, 103 24 Stockholm
eller per telefon 08/23 37 90.

Aktieägare, som genom banks notariatavdelning eller enskild fondhandlare låtit förvaltarregistrera sina aktier, måste för att kunna utöva rösträtt på bolagsstämman tillfälligt inregistrera aktierna i eget namn. Sådan inregistrering skall vara verkställd senast fredagen den 22 april 1988.

Utdelning

Som avstämningsdag föreslås fredagen den 6 maj 1988. Om bolagsstämman beslutar i enlighet med förslaget, beräknas utdelningen komma att utsändas genom VPCs försorg måndagen den 16 maj 1988.

Informationstillfällen

Förvaltnings AB Providentia lämnar under 1988 följande information:

Bokslutskommuniké – 17 februari
Årsredovisning – mitten av april
Bolagsstämmokommuniké – 3 maj
Delårsrapport – oktober

1987 i korthet

Moderbolagets mottagna utdelningar uppgick till 199,6 Mkr, en ökning med 22%.

Utdelningen för 1987 föreslås bli höjd till 5:50 kr per aktie (4:50). Providentias utdelningstillväxt under de senaste tio åren skulle därmed bli 17% per år.

Moderbolagets börsportfölj hade vid årets slut ett marknadsvärde av 6.711 Mkr, jämfört med 6.890 Mkr vid årets början. Portföljens värde justerat för köp och försäljningar minskade med 17%. Affärsvärldens generalindex sjönk under året med 8% medan verkstadsindex sjönk med 22%.

I moderbolaget köptes börsnoterade svenska aktier för 2.574 Mkr och såldes för 1.490 Mkr. De största nettoköpen gjordes i ASEA, Saab-Scania och Swedish Match A. De största nettoförsäljningarna skedde i Atlas Copco, Skandia och Swedish Match B.

Moderbolaget har erhållit 1.066.000 aktier i STORA för Providentias innehav av 574.000 aktier i Papyrus.

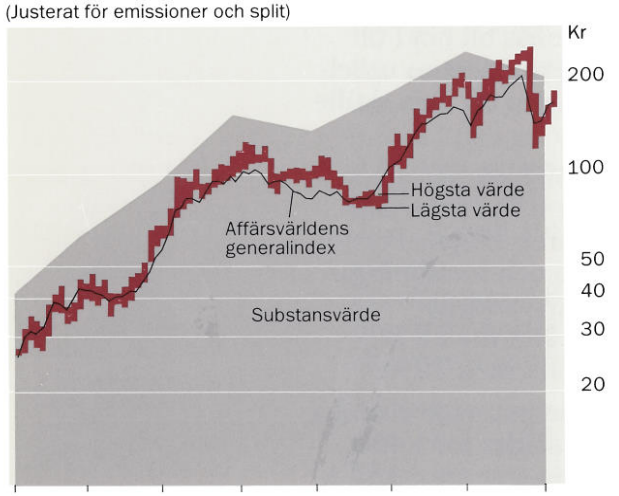
Providentiagruppens substansvärde beräknades vid årets utgång till 6.032 Mkr, en minskning med 18%. Under de senaste tio åren har substansvärdet ökat med i genomsnitt 21% per år. Providentiaaktiens börskurs var vid årsskiftet 153 kr. Investmentbolagsrabatten uppgick följaktligen till 27%.

Providentias ägarandel i Fastighets AB Stockholm-Saltsjön har ökat från 8,3% till 26,7%. Den 25%-iga ägarandelen i HAB Mercator har avyttrats.

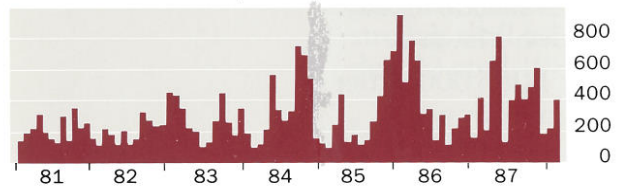
Providentia har medverkat till startandet av Nordisk Television AB, som vill bygga upp och driva en fristående, reklamfinansierad nordisk TV-kanal med brett nationellt programutbud, och Arbitech AB, som bedriver trading- och marketmakerverksamhet på optionsmarknaderna.

Providentiaaktien

Providentiaaktiens kursutveckling och omsättning på Stockholmsbörsen
(Justerat för emissioner och split)

Omsatt antal aktier (i tusental)

Den årliga genomsnittliga kurstillväxten för Providentiaaktien har varit ca 23% under den senaste tioårsperioden.

De tio största aktieägarna per 1987-12-31

	% av aktie-kapitalet	% av rösterna
Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse	22,5	25,0
TEK Forss AB*	4,7	5,3
Trygg-Hansagruppen	6,0	5,1
Stockholms Enskilda Banks Pensionsstiftelse i SEB	4,4	5,0
Skandiagruppen	4,9	4,3
Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse	3,8	4,3
Skandinaviska Bankens Pensionsstiftelse	3,7	4,2
SPP och AMF	4,4	4,1
Stridor Industrier och Stridor Kontorsservice*	2,9	3,1
Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond*	2,1	2,2

*Förvaltarregistrerade innehav per 1987-09-25

Providentias verksamhet omfattar aktieförvaltning, värdepappershandel och finansverksamhet. Därtill finns intressebolag inom olika verksamhetsområden.

Aktieförvaltningen är det dominerande verksamhetsområdet och resultatet av aktieförvaltningen är avgörande för Providentias utdelningskapacitet. Vid årsskiftet uppgick börsvärdet av Providentias aktieportfölj till 6.711 Mkr.

Värdepappershandeln, vars huvudsyfte är att uppnå så hög lönsamhet som möjligt, ger också närhet till marknaden och möjlighet att ta del av stämningslägen på börsen, rykten, affärsuppslag osv. Därigenom uppnås en god marknadskänsla vilket är värdefullt även vid omplaceringar av mer långsiktig karaktär i moderbolagets aktieportfölj. Värdepappershandeln sker framför allt i dotterbolaget AB Vectura och i de delägda bolagen AB Cator och AB Patricia. Vidare ingår i värdepappershandeln det under året nystartade Arbitech AB.

Finansverksamheten bedrivs i de närstående bolagen Bohusbanken och AB Finans Vendor samt i de finansbolag som Providentia och Investor äger tillsammans med Atlas Copco, Ericsson och Saab-Scania. Bohusbanken är en av de mest lönsamma bankerna i Sverige och huvudsakligen inriktad på mindre och medelstora företag samt privatpersoner. Finans Vendor, ett av Sveriges ledande finansbolag, skapar och vidareutvecklar nya finansieringsformer för industri och handel. I Finans Vendor ingår Rikskuponger AB.

Intressebolagen omfattar Alexander & Alexander AB som bedriver försäkringskonsult- och försäkringsmäklerverksamhet, AB Navigare med rederirörelse, AB Näckström som är ett fastighetsbolag, Fastighets AB Stockholm-Saltsjön med verksamhet inom fastighetsförvaltning, hotell och restauranger, resebyrå samt buss- och flygrörelse och det under 1987 nystartade Instoria AB vars affärsidé är att förvärva, strukturera och utveckla företag.

Aktieägarstatistik 1987-12-31 enligt VPC*

Storleksklass	Antal aktieägare	Totalt antal aktier	Totalt antal aktier i % av aktie-kapitalet
1– 500	11.076	1.436.316	5,0
501– 5.000	3.332	4.507.166	15,6
5.001– 50.000	290	3.674.765	12,8
50.001–100.000	16	1.174.468	4,1
100.001–700.000	13	3.533.619	12,3
700.001–	8	14.473.666	50,2
	14.735	28.800.000	100,0

*Förvaltarregistrerade innehav per 1987-09-25

Aktiestatistik 1987-12-31

Aktiekapital		720.000.000:–
Nominellt värde		25:–
Antal aktier		28.800.000
varav A bundna	(1 röst)	20.448.001
A fria	(1 röst)	4.751.999
B fria	(1/10 röst)	3.600.000

Providentias ägare

Bland Providentias tio största aktieägare finns bla stora institutioner av olika slag såsom stiftelser och försäkringsbolag. De tio största aktieägarna äger sammanlagt ca 59% av aktiekapitalet och har ca 63% av rösterna.

Antalet aktieägare i Providentia har successivt ökat och uppgick vid årsskiftet till totalt 14.735. Drygt 11.000 av dessa ägde upp till 500 aktier vardera. Providentiaaktien är således väl spridd.

Substansvärde

Vid årsskiftet var börskursen på Providentias A- och B-aktie 153 kr.

Vid samma tidpunkt var Providentias totala substansvärde, tillgångarna upptagna till marknadsvärde med avdrag för skulder, beräknat till 6.032 Mkr (7.315), vilket motsvarar 209 kr per aktie (254). Per den 16 februari 1988 uppgick substansvärdet till 245 kr per aktie, en ökning från årsskiftet med ca 17%. Substansvärdet per aktie fördelas på de olika verksamhetsområdena enligt följande (inom parentes motsvarande fördelning vid årsskiftet 1986/87):

Aktieförvaltningen	163 kr	(218)
Värdepappershandeln	5 kr	(7)
Finansförvaltningen	23 kr	(20)
Övrig verksamhet	18 kr	(9)
Totalt	209 kr	(254)

Fördelning av Providentias beräknade substansvärde 1987-12-31

		Kr/aktie
De tio största aktieposterna		**193**
Övriga svenska börsnoterade aktier		**40**
Övriga tillgångar och skulder		**– 73**
Totalt aktieförvaltning		**160**
Övrig aktieförvaltning[1]		**3**
Fiducia	–	
Providentia, Ltd.	2	
Kölen	1	
Thisbe	–	
Emissionsinstitutet	–	
Värdepappershandel[1]		**5**
Vectura	3	
Arbitech	–	
Cator	–	
Patricia	2	
Finansverksamhet[2]		**23**
Bohusbanken	7	
Finans Vendor	14	
Atlas Copco Finans	–	
LM Ericsson Finans	–	
Saab-Ana Finans	1	
Saab-Scania Finans	1	
Övriga intressebolag[2]		**18**
Alexander & Alexander	–	
Instoria	1	
Navigare	1	
Näckström	2	
Stockholm-Saltsjön	14	
Substansvärde[3]		**209**

1) Eget kapital justerat för dold reserv i börsnoterade aktier, samt 50% av obeskattade reserver.
2) Upptagna till försiktigt uppskattade marknadsvärden.
3) Hänsyn har ej tagits till föreslagen utdelning till egna aktieägare, latent skatt i aktieportföljen eller garantin för AB Patricia.

Under 1980-talet har Providentias substansvärde ökat 6 1/2 gånger. Det är mer än Stockholmsbörsens uppgång under motsvarande period.

Substanstillväxten kan påverkas främst genom ett långsiktigt och aktivt engagemang i bolagens utveckling, omplaceringar, belåning och riskutjämning genom optioner.

Utdelningstillväxt

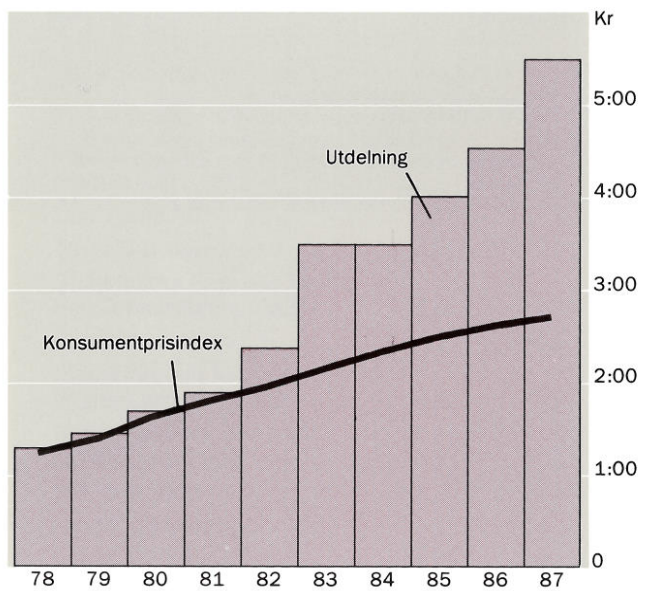
Providentias mottagna utdelningar ökade under 1987 med 22% och uppgick till 199,6 Mkr. Inga sk inköpsrätter erhölls.

Providentias mål är att minst 80% av mottagna utdelningar leds vidare till aktieägarna. Därigenom uppnås befrielse från inkomstskatt på mottagna utdelningar. Resterande 20% kvarstår i Providentia och kan skattefritt användas till nya investeringar.

För 1987 har styrelsen beslutat föreslå en utdelning per aktie om 5:50 kr vilket är en ökning med 22% jämfört med 1986 (4:50 kr/aktie).

Providentiaaktiens utdelningstillväxt är hög. I genomsnitt har den årliga utdelningstillväxten de senaste tio åren varit 17% och som framgår av diagrammet nedan klart överstigit utvecklingen av konsumentprisindex.

Utdelning per aktie

Aktieutdelningen föreslås öka med 22% till 5:50 kr. Utdelningen har ökat från 1:32 kr 1978 och har därmed mer än fördubblats under perioden, räknat i fasta priser.

Även Providentiaaktiens effektivavkastning, summan av kurstillväxt och utdelning, är hög. Under de senaste tio åren har Providentiaaktiens effektivavkastning överstigit Stockholmsbörsens med 2,4 procentenheter och den genomsnittliga obligationsräntan med 17,9 procentenheter.

Investmentbolagsrabatten

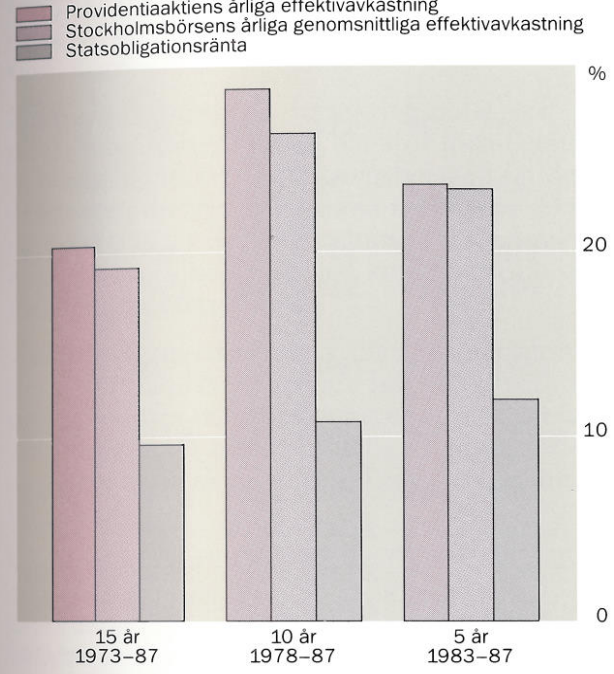
Trots en god substanstillväxt och hög effektivavkastning är skillnaden stor mellan börskurs och det beräknade substansvärdet per aktie. Vid årsskiftet uppgick denna skillnad till 56 kr per aktie. Investmentbolagsrabatten uppgick därmed till 27%.

Investmentbolagsrabatten innebär att marknaden värderar ett investmentbolags aktier lägre än substansvärdet av bolagets tillgångar med aktieportföljen värderad till börskurs. Den främsta förklaringen till detta är den ändring av skattelagstiftningen som ägde rum 1966. Dessförinnan var aktier som innehavts i mer än fem år befriade från realisationsvinstbeskattning. 1966 infördes skatt på reavinster oavsett innehavstid. Då uppstod hos investmentbolag, med en stor andel äldre aktieinnehav, en latent skatteskuld på ca 15% av börsportföljens värde.

Den latenta skatteskulden för Providentia ligger på denna nivå. Det kan dock diskuteras om denna skuld skall beaktas när ett investmentbolags aktie värderas eftersom bolagets avkastning beror på hela substansen, inklusive den latenta skatteskulden. I Providentias fall torde dessutom innehavet av sk strategiska poster innebära att marknadsvärdet av börsportföljen överstiger rådande börskurs.

Den nuvarande skattelagstiftningen medför att investmentbolag är de enda börsnoterade bolag som ej kan utnyttja börsen för riskkapitalförsörjning. Investmentbolagsrabatten gör det nämligen i praktiken omöjligt för investmentbolag att genomföra nyemissioner. I ett längre perspektiv kommer investmentbolagen därför ej att kunna svara för sin del av riskkapitalförsörjningen till svensk industri.

Jämförelse mellan effektivavkastningen för Providentiaaktien och Stockholmsbörsen

Vid en jämförelse de senaste 5, 10 eller 15 åren har effektivavkastningen för Providentiaaktien varit högre än den genomsnittliga för Stockholmsbörsen.

Effektivavkastningen utgörs av summan av aktiens värdestegring och erhållen utdelning. Erhållna utdelningar antas bli återinvesterade i aktier vid respektive års slut. Kurser och utdelningar är justerade för emissioner och split. För beräkning av Stockholmsbörsens effektivavkastning har generalindex justerats med genomsnittlig vägd direktavkastning vid varje års slut. Beräkningarna har utförts av Findata.

Tio år i sammandrag

Mkr	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	Genomsnittlig tillväxt 5/10 år i procent
Mottagna utdelningar											
– dotterbolag	2	1	1	1	7	2	3	4	7	8	3/23
– övriga bolag	43	49	61	66	79	95	99	114	157	192	19/17
Värdet av erhållna inköpsrätter	–	–	–	–	–	22	3	29	–	–	– –
Utdelningsgrundande intäkter	45	50	61	67	86	119	105	147	164	200	18/17
Lämnad utdelning	38	42	49	54	68	101	101	115	130	158[1]	18/17
Lämnad utdelning i procent av utdelningsgrundande intäkter	84%	84%	80%	81%	79%	85%	96%	78%	79%	79%	– –
Marknadsvärde börsaktier	874	780	931	1.571	2.240	3.852	3.259	4.299	6.890	6.711	25/24
Uppskattat marknadsvärde övriga aktier	91	120	192	279	423	595	568	865	1.167	1.466	28/42
Bokfört värde	–335	–351	–430	–553	–732	–1.204	–1.502	–2.049	–2.792	–4.654	45/34
Övervärde	630	549	693	1.297	1.931	3.243	2.325	3.115	5.265	3.523	13/21
Eget kapital	349	373	459	546	690	1.192	1.678	1.781	2.050	2.509	30/23
Substansvärde	979	922	1.152	1.843	2.621	4.435	4.003	4.896	7.315	6.032	18/21
Försäljningar av börsaktier	23	34	121	140	203	657	738	355	535	1.490	– –
Försäljningar i procent av aktieportföljens marknadsvärde	3%	4%	13%	9%	9%	17%	23%	8%	8%	22%	(15/14)[2]
Realisationsvinster	8	8	60	83	127	506	511	140	259	643	– –
Soliditet	92%	99%	99%	98%	94%	91%	45%	48%	59%	47%	– –
Kronor per aktie											
Substansvärde	34	32	40	64	91	154	139	170	254	209	18/21
Börskurs 31 december	26	22	27	42	66	104	103	121	185	153	18/23
Börskurs i procent av substansvärde	76%	72%	68%	65%	73%	67%	74%	71%	73%	73%	– –
Utdelning	1:32	1:46	1:69	1:88	2:38	3:50	3:50	4:00	4:50	5:50[1]	18/17
Direktavkastning	5,1%	6,6%	6,3%	4,5%	3,6%	3,4%	3,4%	3,3%	2,4%	3,6%	– –

[1] Föreslagen utdelning
[2] Genomsnittlig försåld andel i procent av aktieportföljen under 5/10 år.

Pga avrundning kan uppgifterna i denna sammanställning avvika från vad som tidigare redovisats.

Ägarfilosofi

En väl fungerande aktiemarknad bör innehålla aktörer med olika inställning till sitt ägande. Olika ägare har olika syften. De arbetar också under skilda förutsättningar, vad gäller tradition, kompetens och resurser.

Finansförvaltarna, dit försäkringsbolag och pensionsstiftelser räknas, har stor förmögenhet och hög likviditet. Försäkringsbolagen får dock ej äga mer än 5% av rösterna i ett bolag. Därigenom tvingas de till spridning i aktieinnehaven, till skillnad mot den koncentration som Providentia eftersträvar.

Avkastningsmaximerarna, dit olika aktiefonder och utländska placerare hör, är lättrörliga och säljer ofta ut sitt aktieinnehav när företaget i fråga ställs inför problem. Deras ägande är därmed, till skillnad från Providentias, inte långsiktigt.

Omstrukturerarna eftersträvar kontrollen över substansrika företag med låg lönsamhet. Genom omstrukturering realiseras värdet av tillgångarna. Deras ägande är vanligen kortsiktigt.

En sista grupp är slutligen *investerarna* till vilka flertalet investmentbolag räknas. Dessa har en långsiktig och industriell inriktning.

Providentia har som målsättning att på längre sikt ge aktieägarna en så hög total avkastning som möjligt på det satsade kapitalet. Det sker genom ett ägande som är *långsiktigt, aktivt och koncentrerat*.

Långsiktigt ägande

Långsiktigheten framträder tydligast om man betraktar de aktieposter som ingår i Providentias portfölj. De allra flesta av dem har funnits med mycket länge, flera av dem sedan Providentia bildades 1946. Företagen har successivt utvecklats till att idag vara industriellt framstående exportföretag.

Providentia överger inte ett företag som hamnar i ekonomiska svårigheter. Det långsiktiga ägandet medför istället att Providentia i en sådan situation många gånger ytterligare förstärker ägandet. Därigenom ges ökad möjlighet att medverka till nödvändiga förändringar och på sikt en gynnsam utveckling av företaget. Providentia känner ansvar för företagen.

Aktivt ägande

Det *aktiva* ägandet tar sig många olika uttryck. I företag med allvarliga problem kan det handla om att byta företagsledning, skjuta till mer kapital, slå samman företaget eller delar av det med något annat bolag som ger bättre industriella förutsättningar att utveckla verksamheten. De främsta exemplen från senare år på Providentias medverkan i omfattande strukturaffärer och rekonstruktioner är STORA/Billerud/Papyrus, Garphyttan Industrier/Hesselman, Alfa-Laval/Rotor och Kema Nobel/Bofors.

Providentia medverkar också i företagens kontinuerliga verksamhet. Det sker främst genom styrelsearbete i företagen. I Providentias styrelse återfinns personer med bred industriell och finansiell erfarenhet. Genom deras aktiva medverkan i styrelserna i de företag där Providentia har en stark ägarroll kan krav ställas på erforderliga förändringar och bidrag ges till lösningar. Det breda industriella kontaktnät som Providentia på detta sätt kan erbjuda är värdefullt också i samband med företagsförvärv, företagsrekonstruktioner och andra förändringar.

Koncentrerat ägande

Providentias ägande är förutom långsiktigt och aktivt även *koncentrerat*. Det är nödvändigt för att ägarinflytandet skall vara tillräckligt stort och därmed möjliggöra ett aktivt ägande. 75% av aktieportföljen är koncentrerad till åtta framgångsrika industriföretag, nämligen STORA, ASEA, Saab-Scania, Astra, Atlas Copco, Swedish Match, SKF och Alfa-Laval.

Det ligger i såväl Providentias aktieägares som samhällets intresse att uppmuntra långsiktigt ägande. Därigenom kan aktieägarna tillförsäkras god avkastning och företagen uppnå stabilitet och trygghet. Så som skattelagstiftningen för närvarande är utformad, motarbetas dock det långsiktiga ägande som eftersträvas av traditionella investmentbolag. Balansen mellan olika aktörer måste i detta avseende återställas. Det är en förutsättning för att traditionella investmentbolag som Providentia även framöver skall kunna fullgöra sin uppgift att som långsiktig ägare genom nyemissioner tillföra företagen riskvilligt kapital.

En industriell renässans behövs

Under 1987 upplevde Sverige en intensiv debatt om regler och agerande på de finansiella marknaderna. Ordet "finansvalp" introducerades, och i den onyanserade debatt som följde gavs det stundtals intrycket att alla verksamma på dessa marknader skulle vara personer som saknade all form av samhällsekonomiskt ansvar.

Fördelning och begränsning av risker

Så är det naturligtvis inte och debatten riskerar att skymma det faktum att de finansiella marknaderna fyller viktiga samhällsekonomiska funktioner. Det gäller börsen som riskkapitalmarknad (där för övrigt företagens nyemissioner förra året blev rekordhöga och uppgick till 8 miljarder kronor) men också penningmarknaden med alla de nya instrument som bl a syftar till att reducera transaktionskostnader och transferera risker.

Med hjälp av dessa instrument kan risker begränsas. Ett företag eller en privatperson som vill placera likvida medel till dagsaktuell ränta och inte riskera att den faller kan köpa en köpoption. En kommun som tagit ett obligationslån till hög ränta, kan swappa från fast till rörligt lån och därigenom komma i åtnjutande av lägre ränta.

Rätt hanterade spelar således penningmarknadens olika instrument en betydelsefull roll. Det har därför varit naturligt för Providentia att sedan flera år noga följa utvecklingen på denna marknad, både i Sverige och utomlands. En följd av detta har blivit att Providentia medverkat i startandet av Stockholms Optionsmarknad OM Fondkommission AB som är marknadsplats för olika optionsinstrument och en clearingcentral för dessa. Vidare har Providentia gått in som delägare i Arbitech AB, ett bolag för trading och marketmakerverksamhet på de svenska aktie- och optionsmarknaderna.

Industriell utveckling

Intresset för de finansiella marknaderna har dock aldrig förändrat Providentias huvudsakliga verksamhet och inriktning – att genom långsiktigt, aktivt och koncentrerat ägande medverka till att de företag som ingår i portföljen utvecklas på ett industriellt slagkraftigt sätt.

Industriföretagens satsning på forskning och utveckling, kontinuerlig produktutveckling, marknads-och anläggningsinvesteringar samt kapitalrationalisering är för Providentia det centrala. Företagen skall ges förutsättningar att överleva och utvecklas på lång sikt och därmed ge aktieägarna en löpande god avkastning och värdetillväxt. Genom en sådan utveckling ökas företagens förmåga att finansiera satsningar med medel som genererats inom företaget. Samtidigt finns det givetvis alltid i ett företags långsiktiga utveckling behov av riskkapitalförsörjning via börsen. Därför är en väl fungerande riskkapitalmarknad nödvändig.

Finansiell kreativitet

För att uppnå en effektiv hantering av likviditetsströmmar samt lösa upplånings- och finansieringsbehov är även en väl fungerande penningmarknad av central betydelse. Finansiell kreativitet på detta område är en konkurrensfördel.

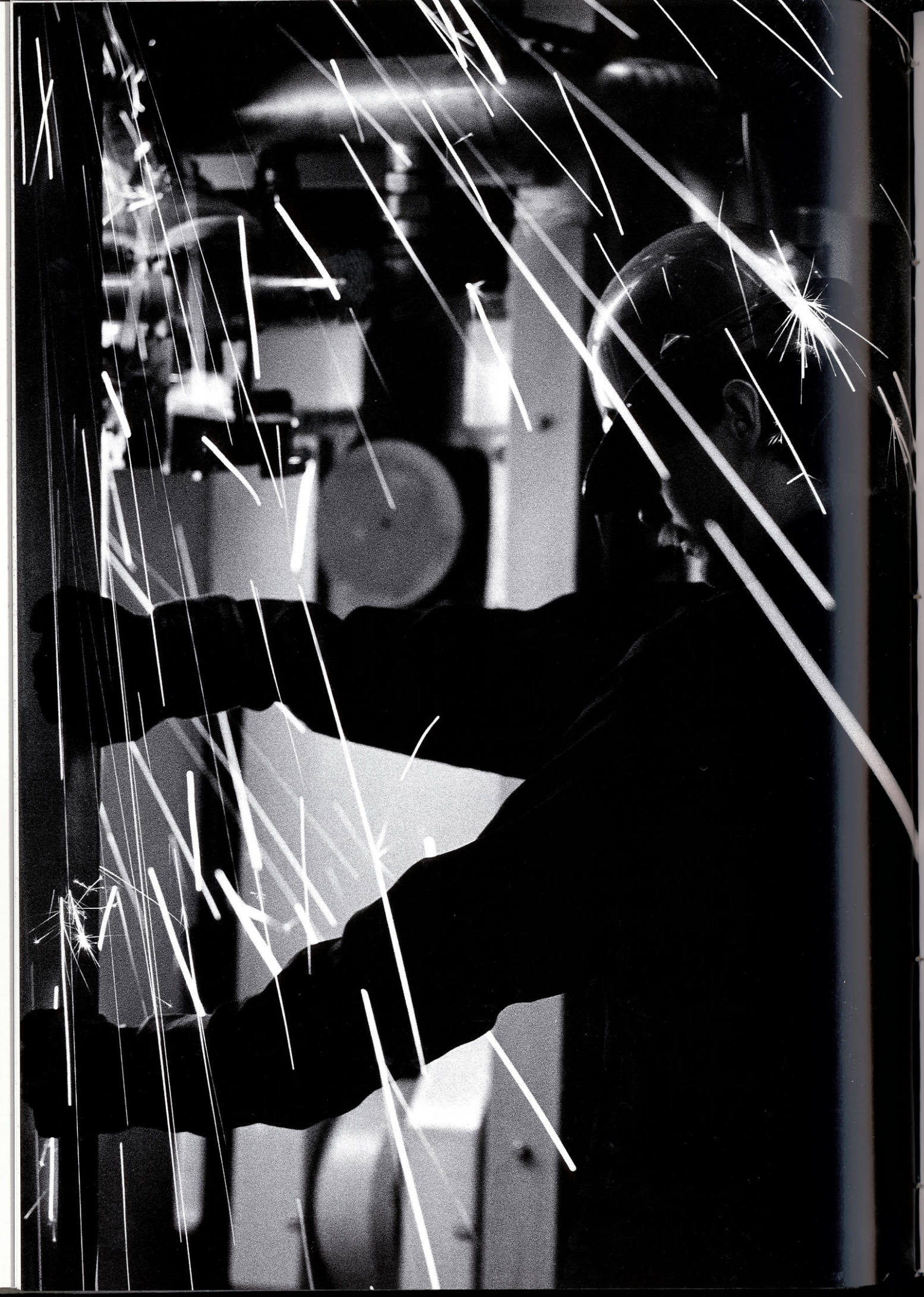
Risken med den senaste tidens debatt kan vara att alltför stort intresse fokuseras på finansiella transaktioner och att behovet av regleringar av detta område överdrives. Blickarna måste även riktas mot den långsiktiga, industriella utvecklingen och åtgärder vidtas för att skapa goda förutsättningar för denna. Industrin måste sättas i högsätet. Dess utveckling avgör Sveriges framtida välstånd.

Svensk industris internationalisering

Inte minst är det viktigt att förståelse finns för svensk industris internationalisering och att svensk industri ges förutsättningar att på lämpligt sätt deltaga i den marknadsintegration som nu främst Europa går in i. Det är vidare angeläget att liberaliseringen av den svenska valutaregleringen fortsätter och att svenska skatter och arbetskraftskostnader anpassas till omvärldens nivå.

Ägaransvar

Sverige har under flera år genomgått en process, där antalet industrisysselsatta minskat och antalet anställda inom den offentliga sektorn ökat. Utvecklingen måste nu vändas och industriell verksamhet på nytt prioriteras. I den processen är det angeläget att långsiktiga och ansvarskännande ägare ges ökat utrymme och ej längre skattediskrimineras som fallet är med traditionella investmentbolag av Providentias slag.

En industriell renässans behövs

Under 1987 upplevde Sverige en intensiv debatt om regler och agerande på de finansiella marknaderna. Ordet "finansvalp" introducerades, och i den onyanserade debatt som följde gavs det stundtals intrycket att alla verksamma på dessa marknader skulle vara personer som saknade all form av samhällsekonomiskt ansvar.

Fördelning och begränsning av risker

Så är det naturligtvis inte och debatten riskerar att skymma det faktum att de finansiella marknaderna fyller viktiga samhällsekonomiska funktioner. Det gäller börsen som riskkapitalmarknad (där för övrigt företagens nyemissioner förra året blev rekordhöga och uppgick till 8 miljarder kronor) men också penningmarknaden med alla de nya instrument som bl a syftar till att reducera transaktionskostnader och transferera risker.

Med hjälp av dessa instrument kan risker begränsas. Ett företag eller en privatperson som vill placera likvida medel till dagsaktuell ränta och inte riskera att den faller kan köpa en köpoption. En kommun som tagit ett obligationslån till hög ränta, kan swappa från fast till rörligt lån och därigenom komma i åtnjutande av lägre ränta.

Rätt hanterade spelar således penningmarknadens olika instrument en betydelsefull roll. Det har därför varit naturligt för Providentia att sedan flera år noga följa utvecklingen på denna marknad, både i Sverige och utomlands. En följd av detta har blivit att Providentia medverkat i startandet av Stockholms Optionsmarknad OM Fondkommission AB som är marknadsplats för olika optionsinstrument och en clearingcentral för dessa. Vidare har Providentia gått in som delägare i Arbitech AB, ett bolag för trading och marketmakerverksamhet på de svenska aktie- och optionsmarknaderna.

Industriell utveckling

Intresset för de finansiella marknaderna har dock aldrig förändrat Providentias huvudsakliga verksamhet och inriktning – att genom långsiktigt, aktivt och koncentrerat ägande medverka till att de företag som ingår i portföljen utvecklas på ett industriellt slagkraftigt sätt.

Industriföretagens satsning på forskning och utveckling, kontinuerlig produktutveckling, marknads-och anläggningsinvesteringar samt kapitalrationalisering är för Providentia det centrala. Företagen skall ges förutsättningar att överleva och utvecklas på lång sikt och därmed ge aktieägarna en löpande god avkastning och värdetillväxt. Genom en sådan utveckling ökas företagens förmåga att finansiera satsningar med medel som genererats inom företaget. Samtidigt finns det givetvis alltid i ett företags långsiktiga utveckling behov av riskkapitalförsörjning via börsen. Därför är en väl fungerande riskkapitalmarknad nödvändig.

Finansiell kreativitet

För att uppnå en effektiv hantering av likviditetsströmmar samt lösa upplånings- och finansieringsbehov är även en väl fungerande penningmarknad av central betydelse. Finansiell kreativitet på detta område är en konkurrensfördel.

Risken med den senaste tidens debatt kan vara att alltför stort intresse fokuseras på finansiella transaktioner och att behovet av regleringar av detta område överdrives. Blickarna måste även riktas mot den långsiktiga, industriella utvecklingen och åtgärder vidtas för att skapa goda förutsättningar för denna. Industrin måste sättas i högsätet. Dess utveckling avgör Sveriges framtida välstånd.

Svensk industris internationalisering

Inte minst är det viktigt att förståelse finns för svensk industris internationalisering och att svensk industri ges förutsättningar att på lämpligt sätt deltaga i den marknadsintegration som nu främst Europa går in i. Det är vidare angeläget att liberaliseringen av den svenska valutaregleringen fortsätter och att svenska skatter och arbetskraftskostnader anpassas till omvärldens nivå.

Ägaransvar

Sverige har under flera år genomgått en process, där antalet industrisysselsatta minskat och antalet anställda inom den offentliga sektorn ökat. Utvecklingen måste nu vändas och industriell verksamhet på nytt prioriteras. I den processen är det angeläget att långsiktiga och ansvarskännande ägare ges ökat utrymme och ej längre skattediskrimineras som fallet är med traditionella investmentbolag av Providentias slag.

Konjunktur- och börsöversikt

Sveriges stora beroende av omvärlden framstod tydligt under det dramatiska börsåret 1987. Händelserna i USA styrde skeendet världen över. Utvecklingen på New York-börsen smittade snabbt av sig till världens övriga börser, inklusive Stockholmsbörsen.

Det är därför naturligt att blickarna nu i början av 1988 riktas framför allt mot USA och att frågan ställs: vad kommer att hända där?

Det finns de som menar att USAs situation idag liknar Sveriges i början av 1980-talet. Man har levt över sina tillgångar. En nedskärning av budgetunderskottet anses nödvändig för att förbättra USAs handelsbalans. USAs offentliga budgetunderskott har de senaste åren varit så stort, att ett utländskt kapitalinflöde krävts för att täcka bruttoinvesteringarna.

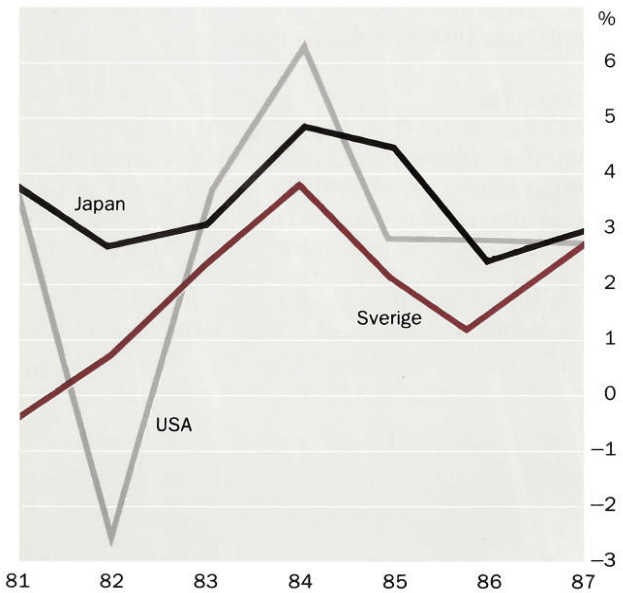
USAs federala budgetunderskott har inte reducerats sedan 1982, trots att USA alltsedan dess befunnit sig i en stark konjunkturuppgång. Budgetunderskottets uteblivna minskning förklaras framför allt av att skatterna sänkts och att försvarsutgifterna höjts under denna period.

USAs handelsbalans i fokus

Utvecklingen av den amerikanska handelsbalansen har spelat en central roll under 1987. Världens börser har med stigande spänning avvaktat de månatliga rapporterna om hur denna handelsbalans utvecklats. En dystrare siffra än väntat har resulterat i kursfall – och tvärtom.

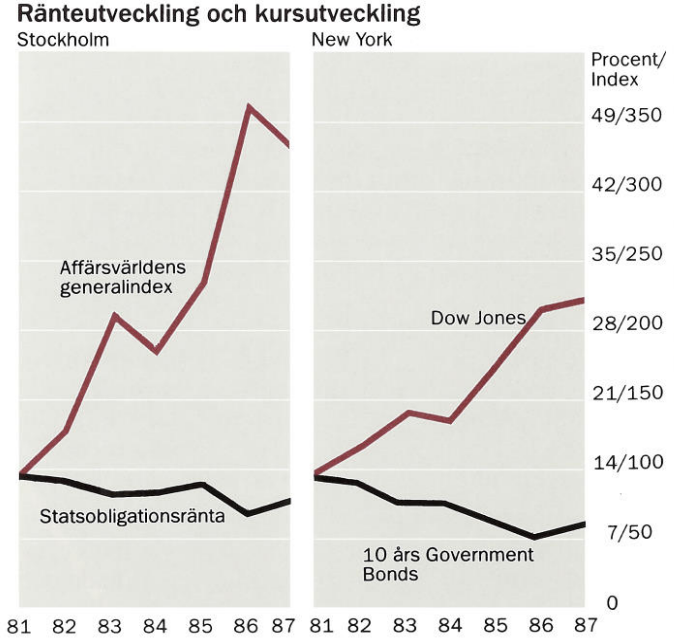
Kommer då USAs handelsbalans att förbättras under 1988 och de närmaste åren? Många bedömare anser att svaret på frågan beror på hur det amerikanska federala budgetunderskottet hanteras. Endast om den inhemska efterfrågan reduceras kommer industrin fullt ut att kunna dra nytta av dollardeprecieringen utan att begränsas av bristande kapacitet. USAs industri har under senare år genomgått en effektivisering och torde nu något ha ökat sin konkurrenskraft. Men för att handelsbalansen i avgörande grad skall förbättras krävs med all sannolikhet ytterligare finanspolitiska åtgärder för att dämpa den inhemska efterfrågan. Frågan är när dessa åtgärder kommer, före eller efter höstens presidentval?

Bruttonationalproduktens utveckling 1981–87

1987 var det första året på 80-talet som den svenska bruttonationalprodukten hade en tillväxt i nivå med såväl USAs som Japans.

Ränteutveckling och kursutveckling

Relationen mellan ränta och index visar en liknande utveckling i de båda länderna. Stockholmsbörsen har haft en markant bättre utveckling än New York-börsen under perioden.

Bedömningen av den ekonomiska utvecklingen kännetecknas dock av stor osäkerhet. Sex stora amerikanska konjunkturinstitut gör bedömningen att USAs BNP-tillväxt 1988 kommer att bli lägst 1,3% och högst 2,4%. Flera av dem räknar med en exportökning på ca 8% medan importen förväntas minska något. Inflationen beräknas ligga kring 4%.

Återhämtning i Japan

Utvecklingen i USA förväntas också få stor betydelse för den ekonomiska utvecklingen i Fjärran Östern. Inte minst gäller det Japan, vars export till närmare 40% går till just USA.

Den ekonomiska utvecklingen i Japan kännetecknades under årets början av stark avmattning till följd av den brant stigande yenkursen. Därefter har den japanska ekonomin genomgått en snabb förändring genom kraftiga, inhemska stimulansåtgärder, bl a skattesänkningar på närmare 100 miljarder kronor. Den japanska regeringens ambition att skifta tyngdpunkten i tillväxten från exportsektorn till den inhemska efterfrågan och därigenom minska handels- och bytesbalansöverskotten har därmed lyckats. Mot slutet av året hade BNP-tillväxten i Japan stigit till ca 4% jämfört med den nolltillväxt som rådde vid årets början.

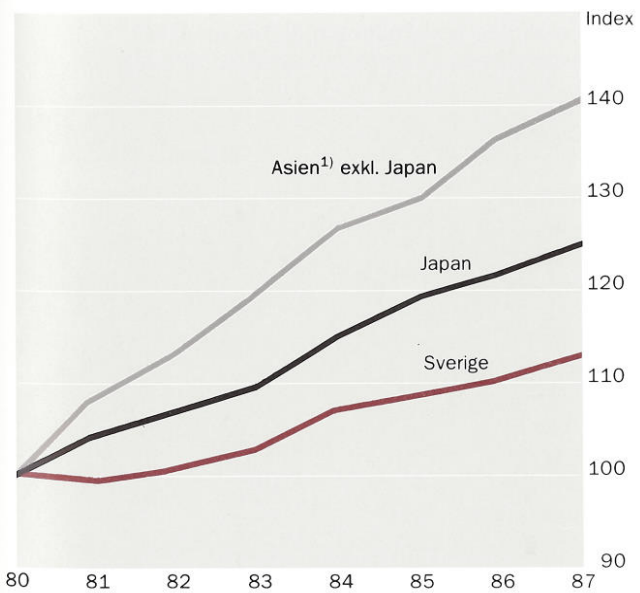
Länderna i Fjärran Östern – förutom Japan också Sydkorea, Singapore, Hong Kong, Malaysia, Thailand m fl – uppvisar överhuvudtaget en ekonomisk tillväxt som överstiger västvärldens.

Dramatiskt börsår

Händelseutvecklingen i USA har styrt världens börser under 1987. Enda undantaget är inledningen av året då kurserna i USA och många andra länder steg, samtidigt som de sjönk kraftigt i Sverige. Nedgången på Stockholmsbörsen under januari månad uppgick till 12% och förklaras framför allt av de räntehöjningar som genomfördes i Sverige i slutet av 1986.

Kursfallet på Stockholmsbörsen återhämtades dock redan under februari månad och därefter klättrade Stockholmsbörsen sakta men säkert uppåt, precis som alla andra börser. Kulmen nåddes den 8 oktober då Affärsvärldens

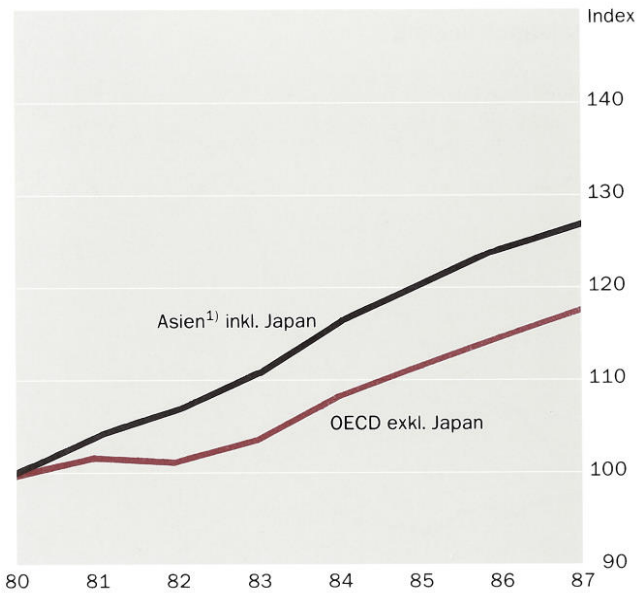
BNP-utveckling, Sverige–Asien

[1] Asien utgörs här av Thailand, Sydkorea, Singapore, Hong Kong och Malaysia, alla länder med snabb ekonomisk utveckling.

Dessa länder har under hela 1980-talet haft en nästan tre gånger starkare BNP-tillväxt än Sverige.

BNP-utveckling, OECD–Asien

Länderna i Fjärran Östern uppvisar en ekonomisk tillväxt som överstiger västvärldens.

generalindex visade att Stockholmsbörsen sedan årets början stigit med 37%.

Flera faktorer samverkade till denna kraftiga uppgång. Världsekonomin utvecklades positivt. Industrikonjunkturen var stark och företagen förväntades göra goda vinster. Likviditeten var hög. Den privata konsumtionen låg stabilt på en hög nivå.

Samtidigt var det dock oroligt på valutamarknaden. Under årets början föll dollarn men från maj och över sommaren inträdde en mera "dollar-positiv" stämning som drev upp kursen till 6,57 SEK/USD, 1,89 DEM/USD och 150 JPY/USD. I mitten av augusti kom vändpunkten. Den utlösande faktorn var ny statistik som visade att USAs handelsbalans utvecklades sämre än väntat. Dollarn föll med 4% mot DEM och 6% mot JPY på en enda vecka.

Under september genomfördes räntehöjningar i framför allt USA, Västtyskland och Japan.

I mitten av oktober inleddes så det dramatiska kursraset. New York-börsen föll 9,5% på de tre dagar som föregick måndagen den 19 oktober, "den svarta måndagen". Ny handelsbalansstatistik presenterades från USA – och dollarn föll kraftigt under handeln i Tokyo den 19 oktober. När aktiehandeln den dagen inleddes på New York-börsen, föll kurserna 22%. På Stockholmsbörsen blev nedgången drygt 6%.

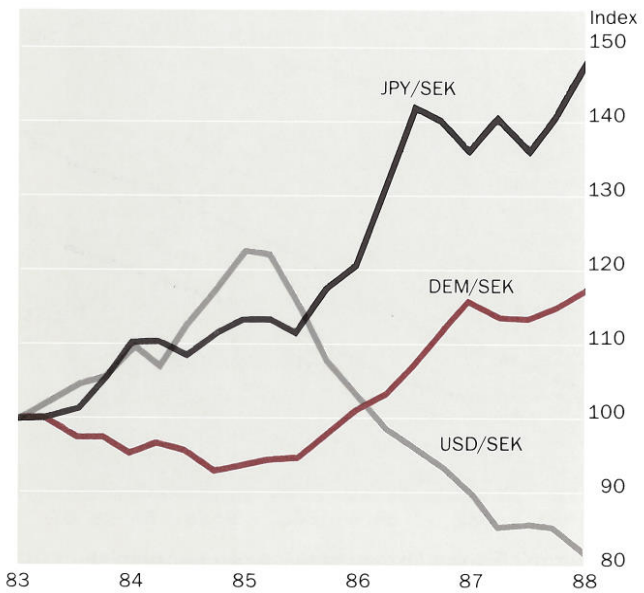
Veckorna därefter fortsatte börskurserna att falla. Vid årets slut kunde konstateras att nedgången från början av oktober blivit den största någonsin. För hela 1987 visade Affärsvärldens generalindex en nedgång på 8%.

Omsättningen på Stockholmsbörsen uppgick under 1987 till 124,5 miljarder jämfört med 141,6 miljarder kronor året dessförinnan. Nyemissionerna blev rekordhöga och uppgick till drygt 8 miljarder kronor.

Framtidsutsikter

De flesta bedömare räknar nu med att världsekonomin något dämpas den närmaste tiden och att detta givetvis också sätter sina spår i den svenska ekonomin. Priser och kostnader i Sverige tenderar att utvecklas i en alltför hög takt, vilket kan få allvarliga konsekvenser för den svenska industrins konkurrenskraft. Våra utrikesaffärer har samtidigt börjat uppvisa underskott. Det är därför viktigare än kanske någonsin tidigare att det svenska kostnadsläget kan kontrolleras och konkurrenskraften därmed behållas.

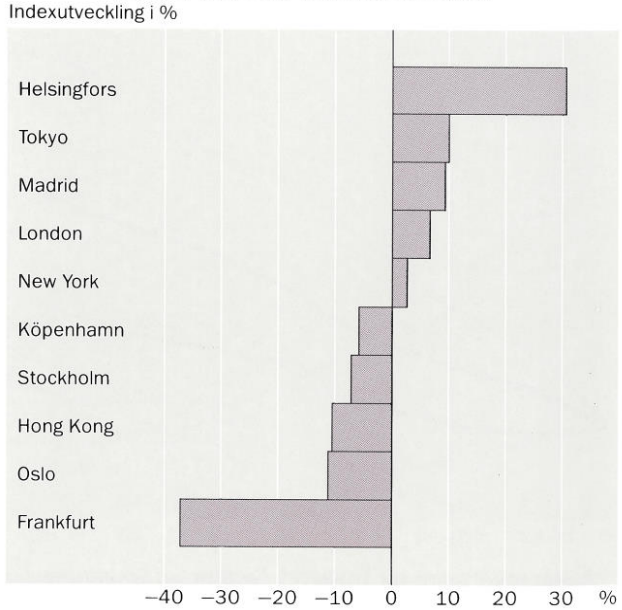
Valutakursutveckling

Den japanska yenen har varit den klart starkaste valutan. Mot USD har yenen apprecierat med ca 64% sedan vändningen 1985.

Utvecklingen på världens aktiebörser 1987

Indexutveckling i %

Med undantag för Helsingfors och Frankfurt, har utvecklingen på världens börser varit relativt likartad.

Aktieförvaltning

Förvaltningen av moderbolagets aktieportfölj är Providentiagruppens huvudverksamhet och avgörande för Providentias utdelningskapacitet. Under 1987 ökade utdelningsintäkterna med 22% och uppgick till 199,6 Mkr (164,1). Utdelningarna från moderbolagets börsportfölj svarade för merparten, 179,8 Mkr (145,6), vilket jämfört med 1986 innebar en ökning med 23%.

Värdet av Providentias börsportfölj uppgick vid årsskiftet till 6.711 Mkr (6.890). Under det dramatiska börsåret 1987 steg portföljens värde justerat för köp och försäljningar med 24% fram till månadsskiftet augusti/september och uppgick då till 8.938 Mkr. När börsen sedan kraftigt sjönk mot slutet av året påverkade det helt naturligt också värdet av Providentias aktieportfölj. Justerat för köp och försäljningar minskade portföljens marknadsvärde under året med 17% jämfört med en nedgång för Affärsvärldens generalindex på 8%.

Förklaringen till att Providentias aktieportfölj minskade mer i värde än Affärsvärldens generalindex, är det dominerande och långsiktiga innehavet av aktier i verkstadsföretag. Denna bransch uppvisade för 1987 den kraftigaste kursnedgången av alla, minus 22%. Sett i ett längre perspektiv, exempelvis de senaste fem åren, har portföljens genomsnittliga tillväxt varit 25% per år. Affärsvärldens generalindex har under samma period ökat med 21%.

De tio största aktieposterna 1987-12-31

	Börsvärde Mkr	Andel av börsnoterade portföljen %	Andel av mottagna utdelningar %	Aktieposten i kr per Providentiaaktie
STORA	1.218	18	21	42
ASEA	1.216	18	12	42
Saab-Scania	640	10	12	22
Astra	507	8	2	18
Atlas Copco	418	6	12	15
Swedish Match	408	6	8	14
SKF	313	5	8	11
Skandia	303	5	3	11
Alfa-Laval	297	4	6	10
Incentive	235	3	3	8
	5.555	83	87	193
Övriga aktier	1.156	17	13	40
Totalt	6.711	100	100	233

De största aktieaffärerna

Under året har aktier köpts för 2.817 Mkr och sålts för 1.492 Mkr. Börsnoterade svenska aktier svarar för 2.574 Mkr av köpen och för 1.490 Mkr av försäljningarna.

Aktiviteten har varit hög i Providentias portfölj. Omsättningsandelen, definierat som försålda aktier i procent av portföljens värde per 31/12 1987, uppgick till 22%. Genomsnittligt har omsättningsandelen de senaste fem åren varit 15%. De största försäljningarna har skett i Atlas Copco, Skandia och Swedish Match B.

En stor post A-aktier har förvärvats i Swedish Match varigenom ägarpositionen stärkts.

I två bolag har Providentia kraftigt ökat sitt aktieinnehav, nämligen ASEA och Saab-Scania. I ASEA har Providentias ägarandel ökat från 4,5 till 7,3% av aktiekapitalet och från 5,3 till 8,6% av rösterna. I Saab-Scania har innehavet ökat från 4,5 till 6,3% av aktiekapitalet och från 4,5 till 7,2% av rösterna. Providentia har bedömt de båda företagens framtida utvecklingspotential som mycket god och önskat stärka sin ägarposition. I ASEAs fall har samgåendet med Brown Boveri varit en viktig faktor.

Providentia har erhållit 1.066.000 aktier i STORA i utbyte mot aktieinnehavet i Papyrus.

Ytterligare 55.000 aktier har förvärvats i Fastighets AB Stockholm-Saltsjön varigenom Providentias ägarandel ökat från 8,3 till 26,7%. Ägarandelen i Stockholms Optionsmarknad OM Fondkommission uppgår till 18,9%, genom förvärv av ytterligare 18.000 aktier. Aktieinnehavet i AB Ångpanneföreningen har överförts till moderbolagets långsiktiga portfölj. Providentias 25%-iga andel i HAB Mercator har sålts till den tidigare 50%-iga ägaren Axel Johnson Gruppen, som kommer att vidareutveckla Mercator i anslutning till sin egen handelsverksamhet.

Aktieförvaltningens resultat i moderbolaget efter räntenetto blev 52,2 Mkr (98,8). Räntenettot försämrades till –133,7 Mkr (–53,7) på grund av ökad skuldsättning för förvärv av aktier under året. Realisationsvinsterna uppgick till 642,6 Mkr, varav merparten härrör från försäljningen av aktieinnehavet i Papyrus.

Övrig förvaltningsverksamhet

Aktieförvaltning bedrivs också i de helägda dotterbolagen AB Kölen och AB Fiducia samt i de närstående förvaltningsbolagen AB Thisbe och AB Emissionsinstitutet.

Värdepappersportföljen i Kölen består främst av 129.000 aktier i STORA med ett marknadsvärde vid årets slut på 35 Mkr. Resultatet före skatt blev 1,0 Mkr (0,8).

Aktieförvaltningen i AB Fiducia sker genom det helägda New York-baserade Providentia, Ltd. Det amerikanska bolagets portfölj omfattar amerikanska värdepapper. Vid årsskiftet var värdet av bolagets portfölj USD 9,1 miljoner (12,5). Resultatet före skatt var USD 0,2 miljoner (1,4). Det egna kapitalet uppgick till USD 9,8 miljoner varav aktiekapitalet utgjorde USD 0,1 miljoner.

Thisbe är hälftenägt av Providentia och är moderbolag i en företagsgrupp bestående av AB Finans Vendor, AB Patricia, AB Emissionsinstitutet och Instoria AB. Thisbes aktieportfölj hade vid årsskiftet ett marknadsvärde av 206Mkr (65). De största aktieinnehaven finns i STORA, Alfa-Laval och Eldon. Ägarandelen i Eldon uppgår till 16,5% av aktiekapitalet. Thisbes resultat före skatt uppgick till 20,9 Mkr (12,4).

Emissionsinstitutets aktieportfölj innehöll vid årsskiftet 128.500 aktier i ASEA till ett marknadsvärde av 37Mkr. Resultatet före skatt uppgick till 38,3 Mkr (1,1).

Större aktieaffärer under 1987[1]

Köp[2]

1.668.000	ASEA A
1.224.000	Saab-Scania A
70.000	SKF A
1.838.000	Swedish Match A
210.000	Ångpanneföreningen A
105.000	Ångpanneföreningen B

Fondemissioner och split[3]

1.562.000	Astra
507.000	Incentive A
1.955.000	Saab-Scania
1.255.000	SILA
3.309.000	Swedish Match

Försäljningar[2]

373.000	Atlas Copco
112.000	Electrolux B
317.000	Skandia
450.000	STORA
1.702.000	Swedish Match B

1) Antal aktier har utjämnats till hela tusental.

2) Avser nettoförändringar. Antalet aktier är justerat för emissioner under året för att få jämförbarhet med utestående aktiestock i respektive bolag per den 31 december 1987.

3) Avser aktier som erhållits från existerande aktieinnehav vid årets ingång.

Belåning och riskutjämning

Providentia strävar efter att på sikt få en hög värdetillväxt och avkastning på sina placeringar. Mot bakgrund av detta mål kan bolagets verksamhet belysas utifrån följande aspekter:

- aktivt ägande
- fortlöpande omplaceringar
- belåning av aktieportföljen
- riskutjämning genom optioner

Under rubriken "Ägarfilosofi" har Providentias aktiva ägarengagemang beskrivits. Genom en kombination av kompetens och stark ägarposition i företagen, ges förutsättningar att påverka utvecklingen av dem på ett sätt som höjer deras värde och därmed också ökar tillväxten i Providentias aktieportfölj.

Omplaceringar
Även om Providentia sällan säljer ut hela aktieposter i ett företag, kan fortlöpande omplaceringar i börsportföljen öka dess värdetillväxt. Realisationsvinstbeskattningen försvårar dock omplaceringar. Vid omplacering måste den köpta aktien ge en avkastning som kompenserar inte bara för den sålda aktiens avkastning utan även för den realisationsvinstskatt som utgår vid försäljningen. I många fall är det fullt möjligt att uppnå detta och Providentia har genom fortlöpande omplaceringar höjt avkastningen på portföljen.

Upplåning
Den realisationsvinstskatt som uppkommer vid aktieförsäljningar kan delvis kompenseras genom ökad upplåning. För ett investmentbolag är räntekostnaderna skattemässigt avdragsgilla från realisationsvinster i förvaltningsverksamheten. Ett investmentbolag kan därför, genom att ta upp lån för aktieköp, öka både värdetillväxten och avkastningen på den totala börsportföljen. Förutsättningen är dock att den genomsnittliga kurstillväxten i portföljen i ett längre tidsperspektiv minst motsvarar låneräntan och att årliga realisationsvinster uppkommer mot vilka låneräntan kan avräknas. (Under 1980-talet har kurstillväxten på den svenska aktiemarknaden varit i genomsnitt 30% per år.)

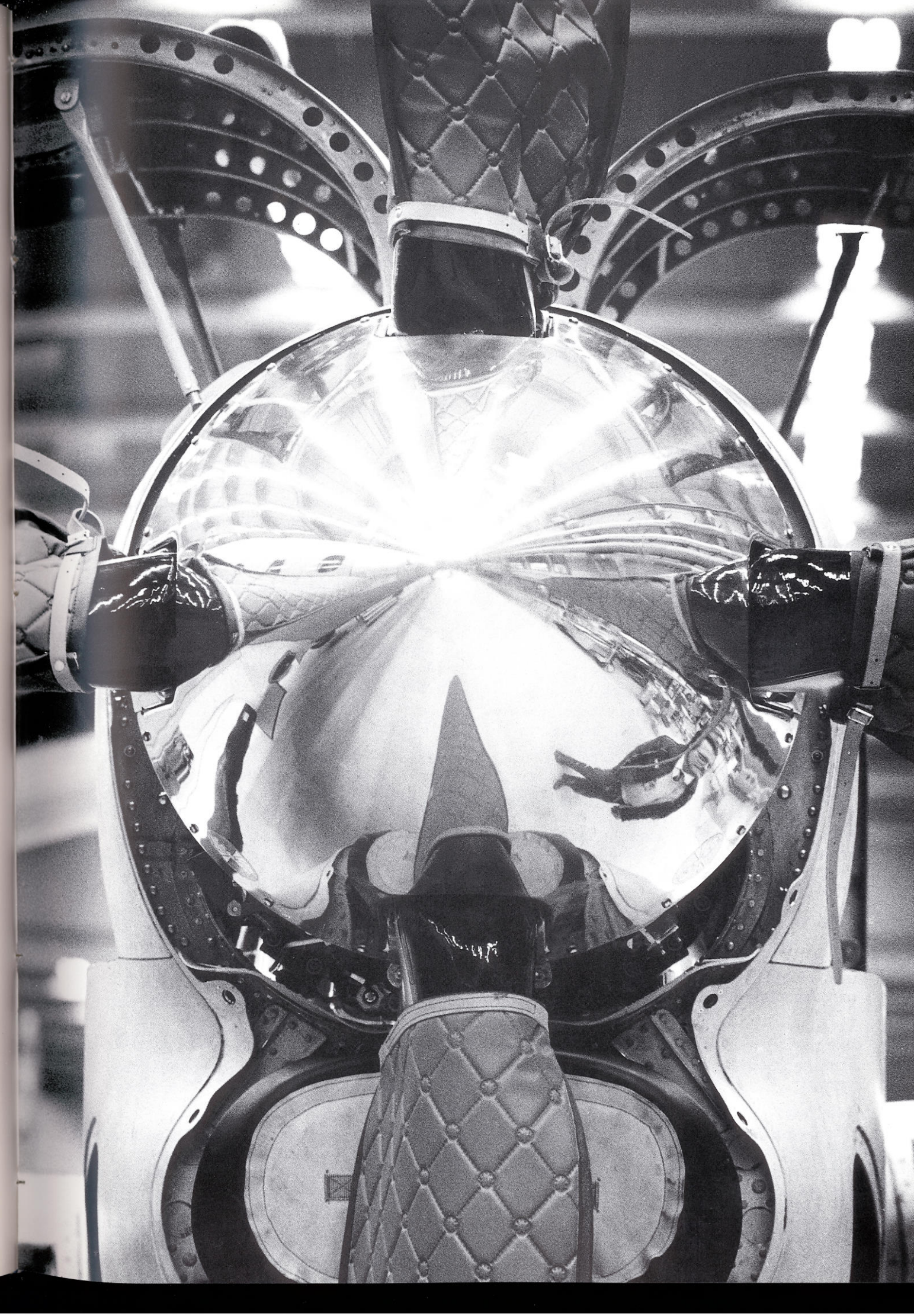
Om ett investmentbolag exempelvis skulle fördubbla sin börsportfölj genom upplåning och om den årliga kurstillväxten skulle vara 12% och låneräntan 10%, skulle portföljens egna kapital öka med ytterligare 36% och utdelningen till investmentbolagets egna aktieägare kunna fördubblas. Om skillnaden mellan kurstillväxt och låneränta skulle vara större än 2 procentenheter skulle det vara än mer lönsamt att utöka aktieportföljen genom belåning. Det är mot denna bakgrund man bör se Providentias ökade upplåning under senare år.

Även om antagandena i det nämnda exemplet kan synas försiktiga i ett längre tidsperspektiv, måste man dock vara medveten om att belåningen ökar riskerna i händelse av kursfall. Slutsatsen är därför att Providentia eftersträvar att öka värdetillväxten i börsportföljen genom belåning i rimlig omfattning.

Optioner
För att skydda aktieportföljen mot kursnedgång kan optionsmarknaden användas, sk hedging. Det har därför varit naturligt för Providentia att tillsammans med Investor medverka i tillkomsten av såväl Stockholms Optionsmarknad OM Fondkommission som det under 1987 nystartade Arbitech.

Hedgingverksamheten bedrivs i det av Providentia och Investor gemensamägda bolaget Patricia. Vid höga kurslägen köper Patricia säljoptioner eller ställer ut köpoptioner i sk indexoptioner. Providentia är berett att betala en viss föräkringspremie i en sådan riskavvägning och kan således genom Patricia minimera risken för ett eventuellt kursfall. I vissa lägen då kurserna står lågt, dvs vid attraktiva köptillfällen, kan Patricia via indexoptioner köpa köpoptioner eller ställa ut säljoptioner.

Genom Patricia arbetas också med aktieoptioner, antingen på innehavet i Patricias egen portfölj eller på innehavet i Providentias portfölj. Under 1987 noterades ett gott resultat av Patricias verksamhet på dessa områden.

Värdepappershandel

Huvudsyftet med Providentias värdepappershandel är att uppnå god lönsamhet. Den kortsiktiga handeln med värdepapper – framför allt aktier – ger dessutom närhet till marknaden och därigenom möjlighet att ta del av stämningslägen på börsen, rykten, affärsuppslag osv. Denna marknadskänsla är värdefull även vid omplaceringar av mer långsiktig karaktär i Providentias portfölj.

Den mest omfattande värdepappershandeln sker i det delägda bolaget AB Patricia. Även dotterbolaget AB Vectura och det delägda bolaget AB Cator agerar på denna marknad. Samtliga bolag är rörelsedrivande bolag, vilket innebär att realiserade kursvinster, mottagna utdelningar och ränteintäkter behandlas som rörelsevinster och beskattas i sin helhet efter avdrag för eventuella kursförluster, räntekostnader och skattemässigt tillåtna nedskrivningar på värdepappersinnehaven.

AB Vectura

Till följd av ökad aktivitet i Patricia har aktiehandeln i Vectura minskat något. Vecturas börsportfölj hade vid årsskiftet ett marknadsvärde på 30 Mkr (87). Det egna kapitalet uppgick till 28 Mkr varav aktiekapitalet utgjorde 5 Mkr.

Värdepappersköpen under 1987 uppgick till 179 Mkr (264) medan försäljningarna var 301 Mkr (200). På grund av den minskade portföljen har en tvingande upplösning av lagerreserven gjorts. Resultatet före skatt blev 42,2 Mkr (13,4).

Vecturas varulagernedskrivning för 1985 godkändes ej av taxeringsmyndigheten, som krävde en upplösning av varulagerreserven med 12 Mkr. Vectura har överklagat taxeringsmyndighetens beslut.

Vecturas verksamhet omfattar förutom kortsiktig aktiehandel också riskkapitalförsörjning av projekt som bedöms kunna uppnå god lönsamhet.

InfoCard Nordiska AB, där Vectura efter en nyemission äger 17% av aktiekapitalet, har bl a träffat ett samarbetsavtal med ett amerikanskt företag som utvecklar informationsbärande kort för olika applikationer.

Scanditronix och dess helägda dotterbolag Therados, som båda tillverkar avancerade medicinska apparater för cancerterapi, har under året stärkt sin marknadsposition.

SwedeChrome AB, som under 1986 inledde produktion av metallegeringen ferrokrom, har under 1987 fått vissa ekonomiska svårigheter, beroende på att igångsättningen av anläggningen försenats.

Vectura medverkade under året till bildandet av Nordisk Television AB, ett företag som har som målsättning att bygga upp och driva en fristående, reklamfinansierad nordisk TV-kanal med ett brett nationellt programutbud. Vectura och det Investorägda Duba har vardera 24,8% av aktiekapitalet och 29,3% av rösterna. Övriga delägare är Investmentbolaget AB Agro, Stiftelsen Bokförlaget Natur & Kultur samt Försäkringsbolaget SPP.

Vecturas innehav i AB Ångpanneföreningen har under 1987 avyttrats. Samtidigt har Providentia förvärvat ett motsvarande antal A-aktier och posten ingår därmed i Providentias långsiktiga aktieportfölj.

Arbitech AB

Under andra halvåret 1987 etablerades Arbitech. Providentia äger 25% av aktiekapitalet, Investor 25%, Export-Invest 10% och O'Connor & Associates i Chicago, USA, resterande 40%.

Den svenska optionsmarknaden har på kort tid blivit en av världens ledande optionsbörser. Providentia medverkade genom bildandet av Stockholms Optionsmarknad OM till att utveckla denna marknad. Syftet med Arbitechs verksamhet är att ytterligare utveckla den för marknaden väsentliga marketmakerfunktionen.

Arbitech har tio anställda och en marknadsandel om ca 20% av indexoptionsmarknaden.

Investor-Providentia (Asia) Ltd.

Investor-Providentia (Asia) Ltd. i Hong Kong, till 50% ägt av Providentia, Ltd., USA, startades 1986.

Bolagets verksamhet är huvudsakligen inriktad på kortfristig aktiehandel i Fjärran Östern. Värdet av bolagets portfölj var vid årsskiftet USD 1,8 miljoner.

AB Cator

Cator ägs till 50% av Vectura. Verksamheten som består främst av handel med aktier och optioner har under 1987 varit omfattande. Aktiekapitalet har ökats genom nyemission och uppgick vid årsskiftet till 10 Mkr. Resultatet före skatt var 8,0 Mkr (0).

AB Patricia

Patricia äger aktier motsvarande ca 13% av aktiekapitalet i Atlas Copco och 7,4% i STORA. Dessutom har Patricia en betydande kortsiktig aktie- och optionsportfölj. Patricia används också som sk hedginginstrument för att skydda Providentias långsiktiga börsportfölj mot kursnedgång samt öka avkastningen på portföljen.

Exklusive innehaven i Atlas Copco och STORA har Patricia en betydande kortsiktig aktieportfölj. Marknadsvärdet uppgick vid årsskiftet till 1.106 Mkr (1.704). Totalt köptes aktier för 3.982 Mkr (4.950) och såldes för 4.324 Mkr (6.446). Resultatet före skatt uppgick till 24,5 Mkr (0).

Finansverksamhet

Finansverksamheten bedrivs i Bohusbanken och Finans Vendor samt i de finansbolag som Providentia och Investor äger tillsammans med Atlas Copco, Ericsson och Saab-Scania.

Mot bakgrund av den avreglering som ägt rum på finansmarknaden och de institutionella förändringar som nu kan förutses har en översyn påbörjats av finansverksamheten. Målsättningen är att samordna och anpassa aktiviteterna till de förutsättningar som framdeles förväntas gälla.

Bohusbanken

Bohusbanken, där Providentias ägande uppgår till 42% av aktiekapitalet, har sitt huvudkontor i Göteborg och bedriver fullständig affärsbankverksamhet, främst inriktad på medelstora företag och privatpersoner.

Under 1986 byggdes fondrörelsen ut genom etablering i Stockholm och medlemskap vid Stockholms Fondbörs. Denna satsning medförde under 1987 kraftigt ökade courtageintäkter samtidigt som personalen utökades och ytterligare investeringar genomfördes.

Bankens medelinlåning ökade med 22% till 417 Mkr, medan medelutlåningen ökade med 41% och uppgick till 600 Mkr. Vid årsskiftet var balansomslutningen 2.463 Mkr (1.929) medan medelomslutningen under året var 1.262 Mkr.

Bohusbanken är sedan flera år en av Sveriges mest lönsamma banker. Resultatet för 1987 blev 32,3 Mkr (37,2). Avkastningen på eget kapital efter skatt var 18,1% (27,1). Under året genomfördes en nyemission, varigenom aktiekapitalet ökades med 6 Mkr till 24 Mkr och reservfonden tillfördes 3 Mkr.

AB Finans Vendor

Finans Vendorgruppen, där Providentia via Thisbe äger 50% av aktiekapitalet, är ett av Sveriges ledande finansbolag. Affärsidén är att tillhandahålla nya finansieringsformer främst för industri och handel med tonvikt på säljstödjande kreditgivning och finansiering av investeringar. Finansrörelsen bedrivs i moderbolaget, i dotterbolaget AB Bokredit samt i delägda intressebolag. I Finans Vendorgruppen ingår också Rikskuponger AB.

Finans Vendorgruppens resultat inklusive andelar i intressebolag blev 116 Mkr (135). Balansomslutningen vid årets utgång var 4.812 Mkr (4.909). Utlåningen, inklusive bokfört värde av leasingobjekt, uppgick totalt till 4.446 Mkr (4.454).

Anledningen till resultatförsämringen är dels att Asea Rental AB på grund av försäljning inte längre ingår i resultatet, dels att räntemarginalerna i finansverksamheten krympt. Det senare beror i sin tur på den mycket hårda konkurrensen på kreditmarknaden efter de senaste årens avregleringar.

Bokredit lämnar långfristig finansiering av villor, bostadsrätter och fritidshus. Utlåningen uppgick till 489 Mkr (354). Resultatet efter avskrivningar blev 9 Mkr (10). Vid årsskiftet köptes Försäkrings AB Skandias 34%-iga innehav varigenom Bokredit blev ett helägt dotterbolag till Finans Vendor.

Det delägda bolaget FR FastighetsRenting AB hade även under 1987 en mycket stark utveckling. Volymen av omsättningsfastigheter ökade till 4.362 Mkr (1.064). Resultatet efter avskrivningar blev 18 Mkr (7).

Verksamheten i Culmen Gruppen AB, där Finans Vendor förvärvade 25% av aktiekapitalet mot slutet av 1986, har utvecklats väl.

Finans Vendor har förvärvat 30% av aktierna i Capitans Fastighetsutveckling AB.

I de delägda bolagen Saab-Scania Rental AB och AB LM Ericsson Finans har Finans Vendors finansieringskunnande kombinerats med industriföretagens produktförsäljning. Under 1987 har Finans Vendors 50%-iga innehav i Asea Rental och Incentive Rental avyttrats.

Rikskuponger AB

Även under 1987 har verksamheten i Rikskuponger utvecklats positivt. Marknaden för lunchkuponger har fortsatt att expandera och Rikskuponger har behållit sin starka marknadsposition. Försäljningen ökade med 27% och uppgick till 2.241 Mkr (1.766). Rikskuponger, som arbetar i kommission för Finans Vendor, har haft ett tillfredsställande resultat.

Atlas Copco Finans AB

Atlas Copco Finans, i vilket Providentia äger 30% av aktiekapitalet, medverkar genom upplåning till att finansiera den försäljning som i Sverige sker från Atlas Copcos tillverkande enheter. Dessutom medverkar bolaget genom lån i finansieringen av Atlas Copcos leveranser till utlandet.

Från 1 juli 1986 har Atlas Copco Finans övertagit den verksamhet som tidigare bedrevs inom Atlas Copco Leasing AB.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick för 1987 till 0,7 Mkr (2,8). Vid utgången av året var balansomslutningen 228 Mkr (275), varav aktiekapitalet utgjorde 9,5 Mkr.

AB LM Ericsson Finans

Ericsson Finans, där Providentia äger 4,2% av aktiekapitalet och har 24,9% av rösterna, har till uppgift att genom olika former av kundfinansiering stödja Ericssonföretagen i deras försäljning. Vidare bidrar företaget till Ericssonkoncernens försörjning av kapital för investeringsbehov.

Ericssonkoncernens försäljning av datadivisionen inom Ericsson Information Systems, EIS, till det finska företaget Nokia, medför att Ericsson Finans dotterbolag i Tyskland och Frankrike kommer att avyttras till Nokia. Vidare kommer till Nokia att säljas de sk hyresstockarna, bestående av framför allt dataterminaler, som innehas av bolagen i Sverige och Danmark.

Under 1987 har Ericsson Finans startat ett nytt dotterföretag i Italien med syftet att finansiera de långfristiga kundfordringar som italienska Ericssonföretag har på framför allt det italienska televerket.

Ericsson Finans resultat för 1987 före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 20,4 Mkr (19,6). Balansomslutningen var 1.025,6 Mkr (731,2), varav aktiekapitalet utgjorde 32,4 Mkr.

Saab-Ana Finans AB

Saab-Ana Finans, där Providentia äger 30% av aktiekapitalet som uppgår till 20 Mkr, bidrar genom kreditgivning till en ökad försäljning av främst Saab personbilar. Verksamheten omfattar också uthyrning av Saab-bilar och fram till årsskiftet även Lancia-bilar.

Vid årets utgång uppgick utestående krediter och egen leasing till 221,8 Mkr (228,0). Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt var för 1987 6,1 Mkr (6,2). Balansomslutningen uppgick vid årsskiftet till 226,5 Mkr (243,0).

Saab-Scania Finans AB

Saab-Scania Finans, där Providentia äger 30%, erbjuder finansiering för att öka försäljningen av Scania lastbilar, bussar och släpfordon.

Under 1987 ökade utestående krediter från 420 till 436 Mkr, beroende på ökad kontraktsingång.

Den ökade konkurrensen på kreditmarknaden resulterade i minskade räntemarginaler samtidigt som räntenivåerna sjönk. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt försämrades därför till 13,3 Mkr (19,9). Balansomslutningen vid årets slut var 443,7 Mkr (433,6). Aktiekapitalet ökades genom nyemission från 26,3 Mkr till 40 Mkr.

Mot slutet av året inledde bolaget en egen leasingverksamhet samt beslöt att under 1988 starta finansiering även av begagnade fordon.

Övrig verksamhet

Providentia och Investor är engagerade i flera intressebolag. Affärsidén med dessa engagemang är att kombinera Providentias och Investors position nära såväl ledande industriföretag som de finansiella marknaderna. Via intressebolagen kan därigenom olika tjänster erbjudas industriföretagen.

Providentia är på så sätt engagerat indirekt i försäkringsmäkleri, rederirörelse, fastighetsförvaltning, hotell- och restaurangrörelse samt resebyrå- och bussrörelse.

Under 1987 avyttrades Providentias 25%-iga ägarandel i HAB Mercator till huvudägaren Axel Johnson Gruppen, som kommer att vidareutveckla Mercator i anslutning till sin egen handelsverksamhet.

Alexander & Alexander AB

Alexander & Alexander, som bildades under 1986, är framför allt inriktat på försäkringsmäklarverksamhet för svenska företag med såväl inhemsk som internationell verksamhet. Bolaget ägs till en tredjedel vardera av Providentia/Investor, Skandia och Alexander Steenhouse, London.

Försäkringsmäklarverksamhet förväntas vara en bransch med stark expansion de närmaste åren och Alexander & Alexander befinner sig redan i en expansiv fas. Under 1987 fick bolaget ny verkställande direktör och medelantalet anställda ökade från två till sex.

Resultatet efter finansnetto för 1987 uppgick till –0,8 Mkr (–0,1). Balansomslutningen var 1,3 Mkr varav aktiekapitalet utgjorde 1,5 Mkr.

Instoria AB

Instoria, som startades våren 1987, ägs till 50% av Providentia (via Thisbe). Bolagets affärsidé är att helt eller delvis förvärva, strukturera och utveckla företag. I december förvärvades 50,2% av aktierna i Sjöléns Sanering & Kemikonsult AB. Aktiekapitalet uppgår till 25 Mkr.

AB Navigare

Navigare, som bedriver rederirörelse, ägs till 50% av Providentia. Det helägda dotterbolaget N.W.L. Ltd. i Hong Kong äger sedan tidigare M/S Farland, en bulk carrier om 120.000 dwt, byggd 1974. Under 1987 har bolaget för USD 7 miljoner förvärvat M/S Morland, en bulk carrier om 38.000 dwt, byggd 1985. Båda fartygen är sysselsatta på korttidskontrakt.

Resultatet för gruppen 1987 uppgick före bokslutsdispositioner och skatt till 0 Mkr (3,5).

AB Näckström

Näckström är ett fastighetsbolag vars huvudsakliga tillgång är fastigheten Arsenalsgatan 8C i Stockholm, där Providentias, Investors och vissa närstående bolags kontor är belägna. Bolaget ägs till 50% av Providentia.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt var 1,5 Mkr (0).

Fastighets AB Stockholm-Saltsjön

Stockholm-Saltsjön, som till 26,7% ägs av Providentia, är ett serviceföretag med inriktning på transporter, hotell och restauranger samt turism och med ett betydande fastighetsinnehav som bas.

Fastighetsförvaltningen, som bedrivs i moderbolaget, utvecklas positivt. Hyresintäkterna ökade till 27 Mkr (24). Möjligheterna att ytterligare öka fastigheternas avkastning genom exploatering och förädling bedöms som goda. Under 1987 har den första försäljningsomgången av fritidstomter i Skärgårdsstad avslutats och en ny försäljningsetapp förbereds.

Hotell- och restaurangrörelsen omfattar Grand Hôtel i Stockholm, Grand Hôtel i Saltsjöbaden och Grand Hôtel Skansen i Båstad. Rörelsen omsatte under 1987 200 Mkr (170). Beslut har tagits om renovering av ytterligare rum på Grand Hôtel i Stockholm samt renovering och utbyggnad av hotellets Grand Café. Även renoveringsarbetet vid Grand Hôtel i Saltsjöbaden skall fortsätta. I slutet av 1987 avyttrades Grand Hôtelfastigheten i Stockholm för 625 Mkr till FR FastighetsRenting AB. Ett 15-årigt hyresavtal har tecknats. Stockholm-Saltsjön har rätt att återköpa fastigheten till ett pris som avtalats i samband med försäljningen.

Resebyrårörelsen omfattar Trivselresor Resebureau AB, Flygresebyrån AB, Lidingö Resebyrå AB och Zodiac Resor AB. Den sammanlagda omsättningen uppgick till 390 Mkr (286). Resultatutvecklingen är positiv.

Inom bussrörelsen har under 1987 förvärvats Arlanda Buss och SHT Buss. Verksamheten omfattar nu ett 40-tal bussar och bedrivs framför allt i Stockholm och Göteborg. Omsättningen uppgick till 36 Mkr (32). Efter räkenskapsårets utgång har Stockholm-Saltsjön köpt Wasatrafik, ett bolag med sammanlagt 160 bussar, resebyråer och fastigheter.

Under 1987 etablerades en femte verksamhetsgren inom Stockholm-Saltsjön genom förvärvet av 40% av Transwede AB, Sveriges enda charterflygbolag. Beslut har under året tagits om att förnya bolagets flygplansflotta till en total kostnad av ca 750 Mkr. Transwede får därigenom Skandinaviens modernaste flygplansflotta.

Under 1987 har Christer Magnusson tillträtt som verkställande direktör i Stockholm-Saltsjön.

Koncernresultatet före extraordinära poster, bokslutsdispositioner och skatt uppgick 1987 till 18 Mkr (17).

Providentiagruppen

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören får härmed lämna följande redovisning för Providentiagruppens verksamhet under 1987. Efterföljande resultat- och balansräkningar, finansieringsanalyser och noter utgör en integrerad del av förvaltningsberättelsen.

Moderbolaget
Moderbolagets utdelningsintäkter steg under året med 22% till 199,6 Mkr (164,1). På grund av ökad skuldsättning under året för nettoförvärv av aktier försämrades räntenettot till –133,7 Mkr (–53,7). Finansieringen skedde huvudsakligen genom utgivning av eget certifikatprogram om max 1.000 Mkr. Resultatet efter finansiella poster blev 52,2 Mkr (98,8). Realisationsvinster på sålda värdepapper uppgick till 642,6 Mkr (259,4). Aktiernas bokförda värde har justerats till ursprunglig anskaffningskostnad, varvid en extraordinär kostnad belastat årets resultat med 105,7 Mkr motsvarande resterande belopp från tidigare gjorda uppskrivningar i samband med fondemissioner. Moderbolagets nettovinst blev 589,1 Mkr (384,3).

Providentiagruppen
Providentiagruppens resultat efter finansiella poster men före realisationsvinster i förvaltningsverksamheten, extraordinära kostnader, bokslutsdispositioner och skatt uppgick 1987 till 70,7 Mkr (102,3), varav 39,9 Mkr (89,2) från förvaltningsverksamheten och 30,8 Mkr (13,1) från värdepappershandeln. Realisationsvinster på sålda värdepapper i förvaltningsverksamheten uppgick till 649,5 Mkr (271,2) och extraordinära kostnader till 105,7 Mkr (–). Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt blev 614,5 Mkr (373,5) och årets nettovinst 605,9 Mkr (393,1). Det utländska dotterbolaget redovisas from 1987 som förvaltningsbolag. Justering har gjorts för tidigare år.

Köp och försäljningar
I moderbolaget köptes under 1987 aktier för totalt 2.817,5 Mkr inklusive nyteckningar för 3,7 Mkr medan försäljningarna uppgick till 1.492,2 Mkr. Sålunda nettoinvesterades 1.325,3 Mkr. Börsnoterade svenska aktier svarade för 2.574,3 Mkr av köpen och för 1.490,2 Mkr av försäljningarna.

De största nettoförändringarna i aktieportföljen framgår av tabellen på sid 17.

Likviditet
Vid årets slut uppgick moderbolagets likvida medel och kortfristiga fordringar till 88,3 Mkr (138,2), medan de kortfristiga skulderna uppgick till 2.446,1 Mkr (986,2).

Styrelse och personal
Providentia har ej haft några anställda utöver verkställande direktören. Mot ersättning har uppdragits åt AB Duba, ett dotterbolag till AB Investor, att utföra erforderliga administrativa tjänster.

	Moderbolaget	Providentiagruppen
I löner och ersättningar har till styrelsen och verkställande direktören		
utgått	2.974 tkr	4.874 tkr
varav tantiem	1.584 tkr	1.584 tkr
till övriga	–	1.045 tkr

Förslag till vinstdisposition
Styrelsen och verkställande direktören föreslår, att till bolagsstämmans förfogande stående vinstmedel, nämligen

årets vinst	589.087.000
jämte från 1986 balanserad vinst	1.056.260.000
Summa kronor	1.645.347.000
disponeras på så sätt att	
till aktieägarna utdelas kronor 5:50 per aktie eller totalt	158.400.000
till balanserade vinstmedel föres	1.486.947.000
Summa kronor	1.645.347.000

Stockholm i februari 1988

Peter Wallenberg

Peder Bonde · Percy Barnevik · Sten Gustafsson · Curt Nicolin

Hans Stahle · Tom Wachtmeister · Hans Werthén · Per Lundberg, Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse beträffande denna årsredovisning och koncernredovisning har avgivits den 10 mars 1988.

Karl A Ehlde, Auktoriserad revisor · Per H Gedda

Förvaltnings AB Providentia

Resultaträkning

tkr			1987	1986	
Förvaltningsverksamhet					
Utdelningar på aktier					
Dotterbolag		7.616		7.481	
Övriga bolag		191.995		156.591	
			199.611		164.072
Förvaltningskostnader			−13.753		−11.633
Resultat före ränteintäkter och räntekostnader			**185.858**		**152.439**
Ränteintäkter och räntekostnader					
Ränteintäkter, dotterbolag		2.705		2.730	
Ränteintäkter, övriga		30.005		91.372	
Räntekostnader, dotterbolag		–		−33.550	
Räntekostnader, övriga		−166.364	−133.654	−114.216	−53.664
Resultat efter ränteintäkter och räntekostnader			**52.204**		**98.775**
Realisationsvinster på sålda värdepapper			**642.624**		**259.419**
Resultat före extraordinära kostnader			**694.828**		**358.194**
Extraordinära kostnader					
Justering av aktiernas bokförda värde	Not 5		−105.741		–
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt			**589.087**		**358.194**
Bokslutsdispositioner					
Återvunnen nedskrivning på sålda värdepapper			–		26.105
Resultat före skatt			**589.087**		**384.299**
Skatt			–		–
Årets vinst			**589.087**		**384.299**

Bokslutskommentarer sid 36

Förvaltnings AB Providentia

Balansräkning

tkr			1987-12-31		1986-12-31
Tillgångar					
Omsättningstillgångar					
Kassa och bank			–		2.006
Fordran på dotterbolag			40.389		40.539
Skattefordran			13.615		–
Övriga kortfristiga fordringar			34.304		95.697
			88.308		138.242
Anläggningstillgångar					
Aktier i dotterbolag	Not 1		4.800		4.800
Aktier i övriga bolag	Not 1		4.649.326		2.787.145
Långfristiga fordringar			639.885		532.670
			5.294.011		3.324.615
Summa tillgångar			**5.382.319**		**3.462.857**
Skulder och eget kapital					
Kortfristiga skulder					
Skuld till dotterbolag			51		51
Företagscertifikat			965.497		–
Övriga kortfristiga skulder			1.480.557		986.100
			2.446.105		986.151
Långfristiga skulder					
Obligationslån		1.440.000		1.440.000	
Avgår eget innehav		−1.056.447	383.553	−1.056.447	383.553
Övriga långfristiga skulder			43.314		43.314
			426.867		426.867
Eget kapital					
Bundet eget kapital					
Aktiekapital (28.800.000 aktier à 25 kr)			720.000		720.000
Reservfond	Not 2		144.000		144.000
Fritt eget kapital					
Balanserade vinstmedel	Not 3		1.056.260		801.540
Årets vinst			589.087		384.299
			2.509.347		2.049.839
Summa skulder och eget kapital			**5.382.319**		**3.462.857**
Ställda panter: för dotterbolags räkning, aktier med ett bokfört värde av			4.505		18.433
Ansvarsförbindelser	Not 4		11.219		15.018
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser			1.873		1.881

Bokslutskommentarer sid 36

Providentiagruppen

Resultaträkning

tkr			1987		1986
Förvaltningsverksamhet					
Utdelningar på aktier			193.500		157.952
Arvoden			451		–
Ränteintäkter		33.864		96.258	
Räntekostnader		–166.364	–132.500	–147.766	–51.508
Förvaltningskostnader			–21.536		–17.221
			39.915		89.223
Värdepappershandel					
Rörelsens intäkter		302.524		234.574	
Rörelsens kostnader		–256.705	45.819	–196.154	38.420
Utdelningar på aktier			4.277		2.497
Ränteintäkter		25.929		85.861	
Räntekostnader		–32.915	–6.986	–103.013	–17.152
Administrationskostnader			–12.311		–10.714
			30.799		13.051
Resultat efter ränteintäkter och räntekostnader			**70.714**		**102.274**
Realisationsvinster på sålda värdepapper (förvaltningsverksamheten)			649.536		271.206
Resultat före extraordinära kostnader			**720.250**		**373.480**
Extraordinära kostnader					
Justering av aktiernas bokförda värde (förvaltningsverksamheten)	Not 5		–105.741		–
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt			**614.509**		**373.480**
Bokslutsdispositioner					
Återvunnen nedskrivning på sålda värdepapper			–		26.105
Förändring i lagerreserv för värdepapper			11.335		–
Återföring av särskild investeringsfond			1.600		1.875
Resultat före skatt			**627.444**		**401.460**
Inkomstskatt			–20.444		–7.711
Vinstdelningsskatt			–1.148		–694
Årets vinst			**605.852**		**393.055**

Bokslutskommentarer sid 36

Providentiagruppen

Balansräkning

tkr		1987-12-31	1986-12-31
Tillgångar			
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank		1.952	2.016
Aktier och andelar	Not 1	96.210	165.622
Obligationer		15.260	17.263
Övriga kortfristiga fordringar		142.493	850.497
		255.915	1.035.398
Spärrkonton i Riksbanken			
För särskild investeringsfond		–	1.600
För förnyelsefond		2.160	2.160
		2.160	3.760
Anläggningstillgångar			
Aktier	Not 1	4.693.955	2.838.491
Obligationer		40.549	40.549
Övriga fordringar		640.050	534.252
		5.374.554	3.413.292
Summa tillgångar		**5.632.629**	**4.452.450**
Skulder och eget kapital			
Kortfristiga skulder			
Checkräkning (beviljat belopp 1.000)		–	68.388
Företagscertifikat		965.497	–
Skatteskuld		5.424	3.749
Övriga kortfristiga skulder		1.618.576	1.674.276
		2.589.497	1.746.413
Långfristiga skulder			
Obligationslån	1.440.000		1.440.000	
Avgår eget innehav	–1.056.447	383.553	–1.056.447	383.553
Övriga långfristiga skulder		43.314		154.251
		426.867		537.804
Obeskattade reserver				
Lagerreserv för värdepapper		23.500		34.835
Särskild investeringsfond		–		1.600
Förnyelsefond		2.110		2.110
		25.610		38.545
Eget kapital				
Bundet eget kapital				
Aktiekapital		720.000		720.000
Bundna reserver	Not 2	163.582		166.738
Fritt eget kapital				
Fria reserver	Not 3	1.101.221		849.895
Årets vinst		605.852		393.055
		2.590.655		2.129.688
Summa skulder och eget kapital		**5.632.629**		**4.452.450**
Ställda panter: aktier med ett bokfört värde av		4.505		18.433
Ansvarsförbindelser	Not 4	39.084		15.918
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser		1.873		1.881

Bokslutskommentarer sid 36

Providentiagruppen

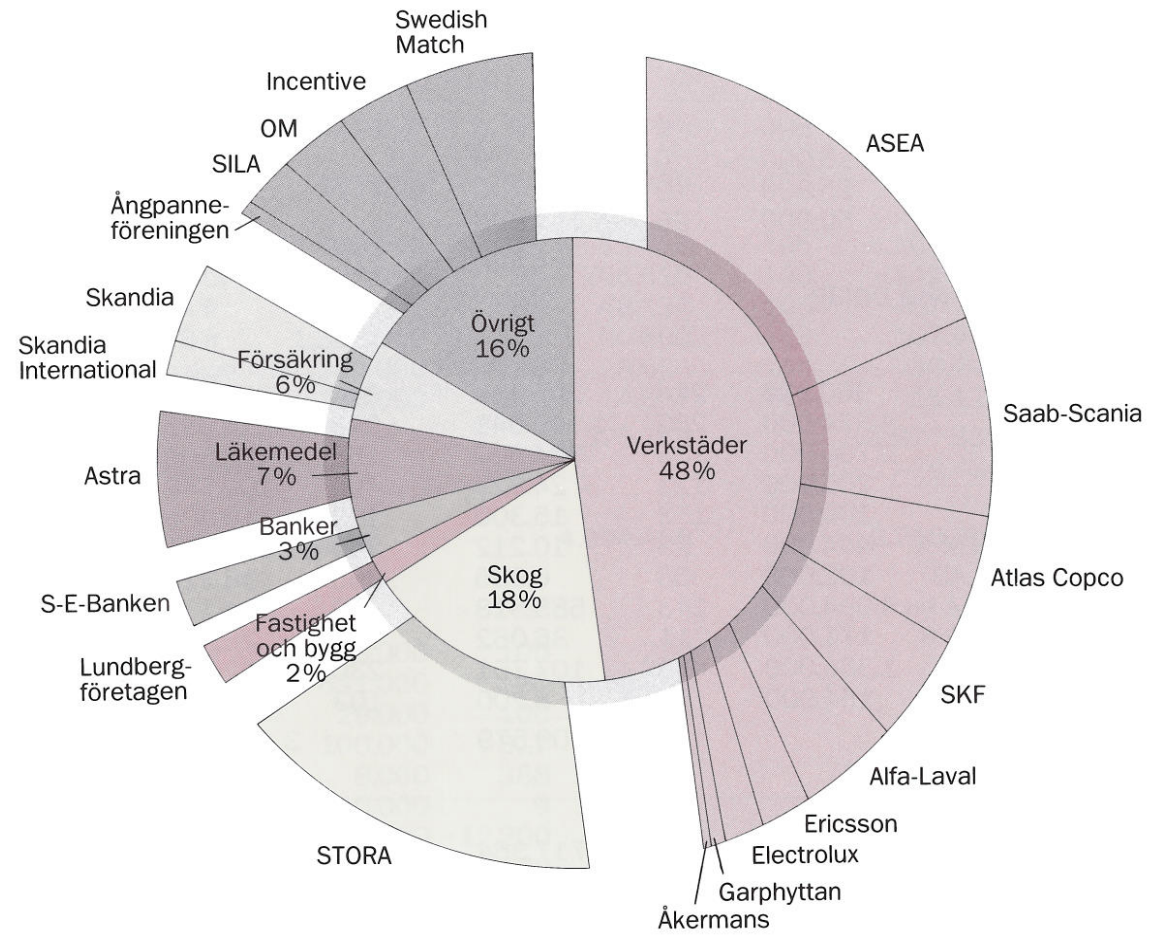
Finansieringsanalyser

	Förvaltnings AB Providentia		Providentiagruppen	
tkr	1987	1986	1987	1986
Tillförda medel				
Resultat före skatt	589.087	384.299	627.444	401.460
Dispositioner som påverkat detta resultat	–	–26.105	–12.935	–27.980
Justering av aktiernas bokförda värde (not 5)	105.741	–	105.741	–
Realisationsvinster på sålda värdepapper	–642.624	–259.419	–649.536	–271.206
Skatter	–	–	–21.592	–8.405
Lämnad utdelning	–129.579	–115.038	–129.579	–115.038
Omräkningsdifferenser i utländskt dotterbolag (noterna 2 och 3)	–	–	–15.306	–7.674
Internt tillförda medel	**–77.375**	**–16.263**	**–95.763**	**–28.843**
Försäljning av värdepapper (förvaltningsverksamheten)	1.492.168	536.443	1.532.130	594.537
Minskning av långfristiga fordringar	–	968.382	–	967.015
Summa tillförda medel	**1.414.793**	**1.488.562**	**1.436.367**	**1.532.709**
Använda medel				
Köp av värdepapper (förvaltningsverksamheten)	2.817.466	2.007.248	2.843.799	2.100.422
Ökning av långfristiga fordringar	107.215	–	105.798	–
Minskning av långfristiga skulder	–	2.200	110.937	2.249
Summa använda medel	**2.924.681**	**2.009.448**	**3.060.534**	**2.102.671**
Förändring av rörelsekapital	**–1.509.888**	**–520.886**	**–1.624.167**	**–569.962**
Specifikation av förändring av rörelsekapital				
Ökning (+)/minskning (–) av värdepapper (värdepappershandeln)	–	–	–71.415	+27.967
Ökning (+)/minskning (–) av kortfristiga fordringar	–47.928	–58.642	–709.604	+206.148
Ökning (–)/minskning (+) av kortfristiga skulder	–1.459.954	–464.248	–843.084	–805.692
Ökning (+)/minskning (–) av kassa och bank	–2.006	+2.004	–64	+1.615
	–1.509.888	**–520.886**	**–1.624.167**	**–569.962**

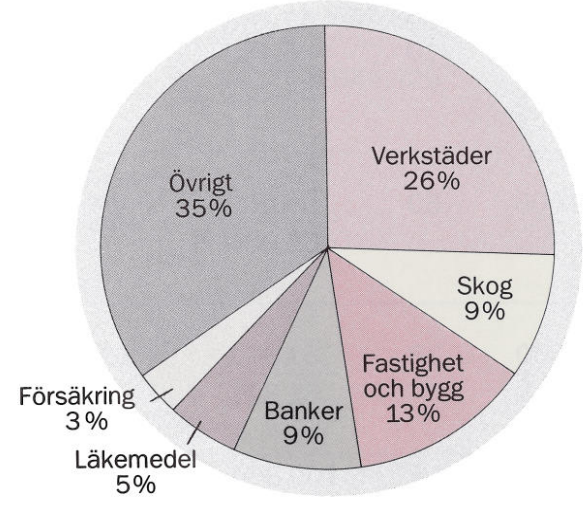
Förvaltnings AB Providentia

Börsportföljens profil

Providentia

Stockholmsbörsen

Förvaltnings AB Providentia

Aktier

	Antal*)	Bokfört värde per aktie kr	Bokfört värde totalt tkr	Börsvärde 1987-12-31 per aktie kr	Börsvärde 1987-12-31 totalt tkr	Andel av aktie-kapital i %	Andel av röst-värde i %
Dotterbolag							
AB Cutex	500	0	0			100,0	100,0
AB Fiducia	15.000	0	0			100,0	100,0
AB Kölen	25.000	0	0			100,0	100,0
AB Vectura	50.000	96	4.800			100,0	100,0
			4.800				
Börsnoterade svenska bolag							
Verkstadsindustri							
Alfa-Laval AB A bu	960.000	214	205.230	310	297.539	6,5	13,5
ASEA AB A bu	4.374.000	262	1.145.041	278	1.216.093	7,3	8,6
Atlas Copco AB A fr	2.700.000	135	364.500	155	418.500	11,5	11,5
AB Electrolux A fr	205.000	121	24.829	490	100.548	0,4	9,9
AB Electrolux B fr	100.000	153	15.300	193	19.300		
Ericsson, Telefon AB LM A	444.000	23	10.212	310	137.640	1,2	11,8
Garphyttan Industrier AB	102.000	68	6.936	355	36.210	7,2	7,2
Saab-Scania AB stam A bu	4.094.000	143	585.518	150	614.136	6,3	7,2
Saab-Scania AB stam A fr	171.000	211	36.062	152	25.949		
AB SKF A bu	1.360.000	79	107.751	230	312.708	5,0	11,0
Åkermans Verkstad AB B	164.000	50	8.200	103	16.892	4,8	3,1
			2.509.579		3.195.515		
Skogsindustri							
Stora Kopparbergs Bergslags AB bu	4.488.000	160	717.364	268	1.202.871	9,5	9,5
Stora Kopparbergs Bergslags AB fr	53.000	290	15.365	277	14.677		
			732.729		1.217.548		
Läkemedelsindustri							
AB Astra bu	2.231.000	19	42.768	190	423.953	3,7	3,7
AB Astra B fr	441.000	19	8.459	188	82.958		
			51.227		506.911		
Fastighets- och byggbolag							
LE Lundbergföretagen AB B bu	1.100.000	50	55.000	130	143.000	2,4	0,6
			55.000		143.000		
Banker							
Skandinaviska Enskilda Banken A bu	1.835.000	28	51.371	122	223.829	1,4	1,4
			51.371		223.829		
Försäkringsbolag							
Försäkrings AB Skandia fr	2.193.000	46	100.864	138	302.591	3,7	3,7
Skandia International Holding AB A fr	860.000	79	67.927	138	118.658	2,7	2,7
			168.791		421.249		

*) Utjämnat till hela tusental

	Antal*)	Bokfört värde per aktie kr	Bokfört värde totalt tkr	Börsvärde 1987-12-31 per aktie kr	Börsvärde 1987-12-31 totalt tkr	Andel av aktie-kapital i %	Andel av röst-värde i %
Övriga							
Incentive AB stam A	1.523.000	40	61.058	154	234.580	7,9	11,8
Stockholms Optionsmarknad OM Fondkommission AB	473.000 [1]	113	53.339	475	224.799	18,9	18,9
Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (SILA) A	1.569.000	21	33.077	105	164.789	8,9	8,9
Swedish Match AB A bu	2.421.000	85	206.610	100	242.126		
Swedish Match AB A fr	551.000	87	48.134	105	57.778	10,6	39,5
Swedish Match AB B fr	1.300.000	62	80.600	83	107.900		
AB Ångpanneföreningen A bu	210.000 [2]	136	28.634	144	30.240	10,2	14,3
AB Ångpanneföreningen B bu	105.000 [3]	136	14.317	144	15.120		
			525.769		1.077.332		
Korrigering för utfärdade optioner					–74.431		
Totalt börsnoterade svenska bolag			**4.094.466**		**6.710.953**		
Intressebolag							
Alexander & Alexander AB	3.000	100	250			16,7	23,8
Arbitech AB	631.000	10	6.310			25,2	33,4
Atlas Copco Finans AB	29.000	100	2.850			30,0	30,0
Bohusbanken	100.000	317	31.725			41,7	41,7
AB LM Ericsson Finans	8.000	388	2.909			4,2	24,9
AB Navigare	40.000	9	353			50,0	50,0
AB Näckström	1.000	12.200	12.200			50,0	50,0
Saab-Ana Finans AB	60.000	100	6.000			30,0	30,0
Saab-Scania Finans AB	120.000	18	2.126			30,0	30,0
Fastighets AB Stockholm-Saltsjön	80.000	3.824	305.956			26,7	26,7
AB Thisbe	1.500.000	123	184.181			50,0	50,0
			554.860				
Totalt aktier			**4.649.326**				

*) Utjämnat till hela tusental.

1) Varav optioner utfärdats för 164.600 aktier.
2) Varav optioner utfärdats för 57.000 aktier.
3) Varav optioner utfärdats för 28.500 aktier.

Providentiagruppen

Bokslutskommentarer

Redovisningsprinciper

Providentiagruppens redovisning upprättas enligt förvärvsmetoden. Det utländska dotterbolagets årsredovisning är omräknad efter dagskursmetoden, vilken ger en aktuell bild av gruppens ekonomiska ställning och resultat. Omräkningen av balansräkningen till svenska kronor är gjord efter valutakursen på balansdagen medan resultaträkningen är omräknad efter den genomsnittliga valutakursen under verksamhetsåret. Nettovinsten är dock omräknad till balansdagens kurs för att överensstämmelse skall erhållas med balansräkningen. Skillnaden mellan nettovinsten beräknad till balansdagens kurs respektive till genomsnittskursen är redovisad bland förvaltningskostnader. Det utländska dotterbolaget redovisas som förvaltningsbolag och justering har, för jämförelsens skull, gjorts för tidigare år.

Aktier i förvaltningsverksamheten (anläggningstillgångar) är bokförda till ursprunglig anskaffningskostnad (not 5). Eget innehav av obligationer är upptagna till pari och den orealiserade vinsten på återköpet är reserverad under rubriken övriga långfristiga skulder.

Det rörelsedrivande dotterbolagets varulager redovisas till det lägsta av varulagrets anskaffningsvärde eller marknadsvärde medan gjorda avsättningar till lagerreserv för värdepapper redovisas under obeskattade reserver på skuldsidan. I resultaträkningen redovisas förändringen i lagerreserven under bokslutsdispositioner.

Not 1

Aktier och andelar (tkr)

Moderbolagets innehav		
Aktier i dotterbolag: enligt specifikation sid 34	Bokfört värde	4.800
Aktier i övriga bolag: enligt specifikation sid 34–35	Bokfört värde	4.649.326
Dotterbolagens innehav		
specificeras icke i den tryckta årsredovisningen.		

Not 2

Bundna reserver (tkr)	Moder-bolaget	Providentia-gruppen
Ingående balans 1987-01-01	144.000	166.378
Omräkningsdifferens i utländskt dotterbolag	–	–3.156
Utgående balans 1987-12-31	144.000	163.582

Not 3

Fria reserver (tkr)	Moder-bolaget	Providentia-gruppen
Ingående balans 1987-01-01	1.185.839	1.242.950
Utdelning	–129.600	–129.600
Återförd ej uttagen utdelning tom år 1977	21	21
Omräkningsdifferens mm i utländskt dotterbolag	–	–12.150
Utgående balans 1987-12-31	1.056.260	1.101.221

Not 4

Förutom de inom linjen i balansräkningen upptagna ansvarsförbindelserna på i moderbolaget 11.219 tkr och i koncernen 39.084 tkr har Förvaltnings AB Providentia, liksom AB Investor, utfäst sig att tillföra AB Patricia 50% av de medel som kan komma att erfordras för att AB Patricia skall kunna fullgöra sina förpliktelser och för att bolaget skall kunna redovisa ett eget kapital som inte understiger det registrerade aktiekapitalet. Per 31/12 1987 uppgick garantin, baserad på aktuella börskurser, till 9 Mkr (f.å. 55 Mkr).

Not 5

Aktiernas bokförda värde har justerats till ursprunglig anskaffningskostnad, varvid en extraordinär kostnad belastat årets resultat med 105,7 Mkr motsvarande resterande belopp från tidigare gjorda uppskrivningar i samband med fondemissioner.

Revisionsberättelse

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1987. Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Räkenskaperna har granskats av Hagström & Sillén AB.

Moderbolaget

Årsredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker,

att resultaträkningen och balansräkningen fastställs,

att vinsten disponeras enligt förslaget i förvaltningsberättelsen samt

att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för år 1987.

Koncernen

Koncernredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker,

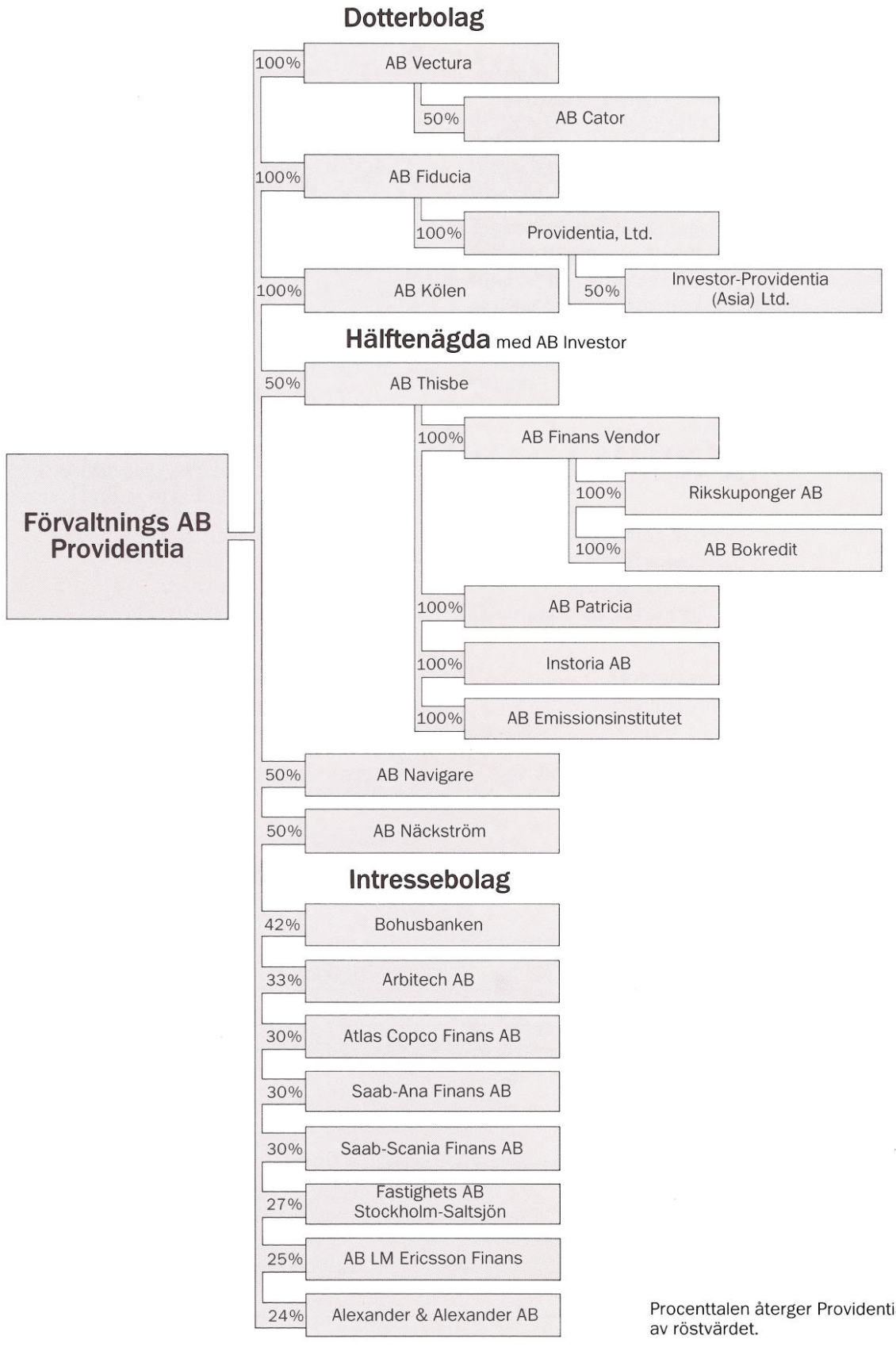
att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

Stockholm den 10 mars 1988

Karl A Ehlde
Auktoriserad revisor

Per H Gedda

Providentiagruppens juridiska struktur

Procenttalen återger Providentias andel av röstvärdet.

Styrelse och VD i dotter- och intressebolag

Aktieförvaltning

AB Kölen
Peter Wallenberg (ordf)
Peder Bonde
Per Lundberg (VD)

AB Thisbe
Peder Bonde (ordf)
Claes Dahlbäck
Per Lundberg
Allan Scharp (VD)

AB Emissionsinstitutet
Peter Wallenberg (ordf)
Peder Bonde
Claes Dahlbäck
Per Lundberg (VD)

AB Fiducia
Peter Wallenberg (ordf)
Peder Bonde
Per Lundberg (VD)

Providentia, Ltd.
Elbridge J Gerry J:r (ordf)
Claes Dahlbäck
Erik Fris
Per Lundberg
P Henry Mueller
Don Nigro
Robert LeBuhn (VD)

Värdepappershandel

AB Vectura
Per Lundberg (ordf)
Peder Bonde
Claes Dahlbäck
Ulf Hjalmarsson (VD)

Arbitech AB
Peter Hajas (ordf)
Claes Dahlbäck
Hans Wesslau
Sven Nyman (VD)

AB Cator
Peder Bonde (ordf)
Claes Dahlbäck
Per Lundberg
Ulf Hjalmarsson (VD)

AB Patricia
Peder Bonde (ordf)
Claes Dahlbäck
Per Lundberg (VD)

Investor-Providentia (Asia) Ltd.
Sir YK Kan (ordf)
Peder Bonde
Claes Dahlbäck
Robert LeBuhn
Per Lundberg
Jacob Wallenberg
Marcus Wallenberg
Bengt Delaryd (VD)

Finansverksamhet

Bohusbanken
Peder Bonde (ordf)
Theo W Brath
Nils Carlshamre
Nils Ekberg
Kjell A Holmquist
Per Lundberg
Lennart Lundquist
Anders Palm
Carl-Wilhelm Schumacher
Åke Gustavsson (VD)

AB Finans Vendor
Claes Dahlbäck (ordf)
Hans Gezelius
Gun Fritzner
Per Lundberg
Lennart Ribohn
Allan Scharp (VD)

Atlas Copco Finans AB
Hans Gezelius (ordf)
Bo Johansson
Per Lundberg
Tom Wachtmeister
Sven Bourdin (VD)

AB LM Ericsson Finans
Per Lundberg (ordf)
Stephan Almqvist
Lennart Grabe
Bengt Gustafson
Allan Scharp
Olof Wesström
Gösta Ståhlberg (VD)

Saab-Ana Finans AB
Hans Gezelius (ordf)
Olov Ericsson
Ulf Hjalmarsson
Jan-Erik Larsson
Thomas Nilsson
Bo Ogestadh (VD)

Saab-Scania Finans AB
Hans Gezelius (ordf)
Ulf Hjalmarsson
Sven-Bertil Johansson
Emil Lund
Thomas Nilsson
Bertil Fagergren (VD)

Övrig verksamhet

Alexander & Alexander AB
Jonas Åkerman (ordf)
Michael J Barrett
Peder Bonde
Leif Victorin
Sune Bjelmrot (VD)

Instoria AB
Curt Nicolin (ordf)
Claes Dahlbäck
Wilhelm Dyrssen
Allan Scharp
Ingmar Eidem (VD)

AB Navigare
Peter Wallenberg (ordf)
Peder Bonde
Hans-Gabriel
Trolle-Wachtmeister
Claes Dahlbäck (VD)

AB Näckström
Peder Bonde (ordf)
Claes Dahlbäck
Per Lundberg
Lars-Göran Gutberg (VD)

Fastighets AB Stockholm-Saltsjön
Per Lundberg (ordf)
Peder Bonde
Louis de Geer
Carl-Olov Munkberg
Ingvar Petersson
Jacob Wallenberg
Christer Magnusson (VD)

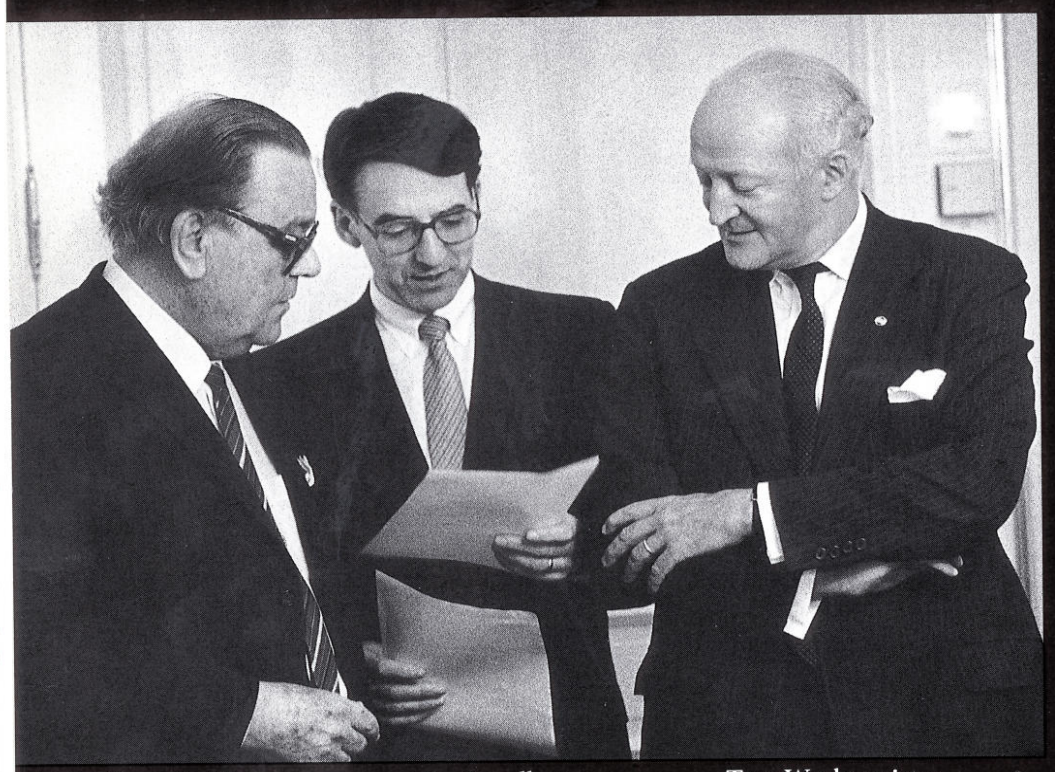

Hans Werthén

Curt Nicolin

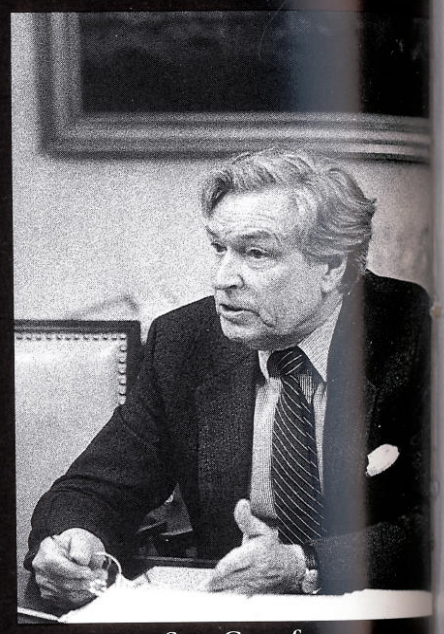
Peter Wallenberg

Hans Stahle

Per Lundberg

Tom Wachtmeister

Sten Gustafsson

Peder Bonde

Percy Barnevik

Jacob Wallenberg

Styrelse och revisorer

Styrelse

Ordinarie ledamöter

Peter Wallenberg, ordförande.

Invald 1969, född 1926.

Förste vice ordförande i Skandinaviska Enskilda Banken.
Ordförande i Atlas Copco, Enskilda Securities (London), Industriförbundet, Investor, STORA, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse.
Vice ordförande i ASEA, Electrolux, Ericsson, SKF.
Övriga styrelseuppdrag i bl a ABB Asea Brown Boveri (Zürich), Incentive, Nobelstiftelsen, SAS, SILA.
Vice President i International Chamber of Commerce (ICC, Paris) samt Chairman i dess Budget Commission.

Innehar 150.000 aktier i Providentia.

Peder Bonde, vice ordförande.

Invald 1983, född 1923.

Ordförande i Bohusbanken, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse.
Vice ordförande i Alfa-Laval, STORA, Skandia, Skandia International, Investor, Stockholm-Saltsjön.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Astra, Saab-Scania, Hylte Bruk, ABA, SILA.

Innehar 2.300 aktier i Providentia.

Percy Barnevik

Invald 1987, född 1941.

VD och koncernchef i ABB Asea Brown Boveri (Zürich).
Ordförande i Sandvik.
Övriga styrelseuppdrag i bl a ASEA, Fläkt, Skanska.

Sten Gustafsson

Invald 1983, född 1923.

Ordförande i Saab-Scania, Astra, Aktiv Placering, Du Pont Scandinavia, Incentive, Naturvetenskapliga Forskningsrådet.
Preses i Ingenjörsvetenskapsakademien.
Vice ordförande i Svenska Dagbladet.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Investor, SILA, Skandia, Skandinaviska Enskilda Banken, Vin- & Spritcentralen.

Innehar 2.000 aktier i Providentia.

Curt Nicolin

Invald 1978, född 1921.

Ordförande i ASEA, ABB Asea Brown Boveri (Zürich), SAS, SILA, Swedish Match, ESAB, Fläkt.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Skandinaviska Enskilda Banken, Investor, Incentive, Linjeflyg, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, International Chamber of Commerce (ICC, Paris) samt ordförande i dess Svenska Nationalkommitté.

Hans Stahle

Invald 1981, född 1923.

Ordförande i Alfa-Laval, Robert Bosch, Exportrådet, Studsvik Energiteknik, Verkstadsföreningen.
Vice ordförande i Astra, SPP, Stiftelsen Svenska Dagbladet, Ångpanneföreningen.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Esselte, Incentive, Industriförbundet, Investor, SAF, Skandinaviska Enskilda Banken.

Innehar 400 aktier i Providentia.

Tom Wachtmeister

Invald 1985, född 1931.

VD och koncernchef i Atlas Copco.
Ordförande i Sveriges Allmänna Exportförening, Skattebetalarnas Förening.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Atlas Copco, Export-Invest, Hasselfors, Saab-Scania, Skandinaviska Enskilda Banken.

Innehar 1.000 aktier i Providentia.

Hans Werthén

Invald 1978, född 1919.

Ordförande i Electrolux, Ericsson, Gränges, Stockholms Optionsmarknad OM.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Industriförbundet, Investor, Skandigen.

Innehar 25.800 aktier i Providentia.

Suppleanter

Per Lundberg, verkställande direktör.

Invald 1983, född 1943.

Ordförande i LM Ericsson Finans, Stockholm-Saltsjön.
Övriga styrelseuppdrag i bl a Alfa-Laval, Atlas Copco, Billerud, Bohusbanken, Finans Vendor, Garphyttan Industrier, Saab-Scania, Scanditronix, SPP, Stora Timber, Tour & Andersson, Ångpanneföreningen.

Innehar 10.001 aktier och 50.000 köpoptioner i Providentia.

Jacob Wallenberg

Invald 1985, född 1956.

Styrelseuppdrag i bl a Atlas Copco, Investor, Stockholm-Saltsjön, STORA.

Revisorer

Ordinarie

Karl A Ehlde,
auktoriserad revisor

Per H Gedda

Suppleanter

Sven Lekman,
auktoriserad revisor

Ingemar Haegerstrand